

Toulu

Touluunumber

PÕHJA KINNITUS-AKTSIA-SELTS

TALLINNAS, Suur Karja tän. nr. 20

Telegr. aadr.: „PÕHJATULI“ Telef. 1007

Põhja kinnitusselts toimetab kõiksugu:

Tulekinnitusi liikuva ja liikumata varanduse, kaupade ja vabrikute peale. Kaubaveo- (transport-) kinnitusi: mere-, jõe- ja maatransport. Kasko-kinnitusi aja ja üksikute reiside peale. Väärtuste kinnitusi — posti väärtpaberite saadetusi maal ja merel. Murdvarguste kinnitusi liikuva varanduse ja kaupade peale. Koduloomade kinnitusi katkude, epideemiade, haiguste, õnnetuste ja varguste vastu. Reisijate kinnitusi õnnetuste vastu. Autokasko kinnitusi.

A G E N D I D I G A S L I N N A S

Kroonitud suurte kuldaurahadega

Valga likööri- ja napsivabrik

o|u. Kask & Co

Soovitab tuntud headuses

Benediktheesti

Curacao

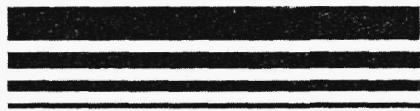
Külakukk

Cognac'i j. n. e.

VABRIK VALGAS — OSAKOND TALLINNAS

G. F. BELJAGIN'I

TEE

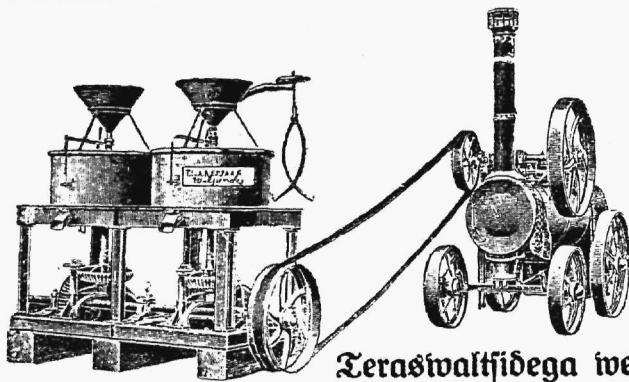
HIINAST IMPORTEERI-
TUD, KÕRGES HEADU-
SES, AROMAATNE

ETIKETT KAUBAND.- JA TÖÖSTUS-
MINISTEERIUMI POOLT KINNITATUD

KAUBANDUSKONTOR
G. F. BELJAGIN, TALLINNAS,
VANATURG Nr. 1, KÕNETRAAT 4-81

Westiehitaja U. Resfaar

Tallinnas, Wana Posti tän. nr. 5,
ehitab igafugu

westid auru-, mootori-,
tee- ja tuulejõul.

Terasvaltsfidega westid töötavad igafuguse jahtu poole vähema
tuluga kui liivid.

Kõige paremad uutmoodi
p ü ü l i f õ e l u j a d.
Krootwi- ja kruubimassnad. Westi- ja
tuuleturbiinid.

Puu- ja turbagaafi- **mootorid,**
kõige odavam jõud, 10 korda odavam aurukatlast.
Kõik, mis westis waja.

Kirjaküsimistel palutakse wastuse jaoks margid saata.

Kõige parem westikivi walamise materjaal.
Westikivid, raudjaod.

Tangulõikajad,
terasnugadega.

Tangusõelad.

Traatsõelad.

Püüliisid.

Elewaatori osad. Kaalud ja wihid.

Uudis!

Esimene ja ainus Eestis asutatud

Uudis!

saapa parandus

ja

uus tööstus

„Kiirkäik“

Seega teadku kõik austatud „AO“ lugejad, et meil sisseseade kõige uuema „Ameerika“ süsteemi
järele ja kauaaegne sealne praktika töö alal on. Kes meil laseb oma saapad parandada, saab täielikult
rahul olema, sest meie tarvitame tugevat tammeparki tallanahka.

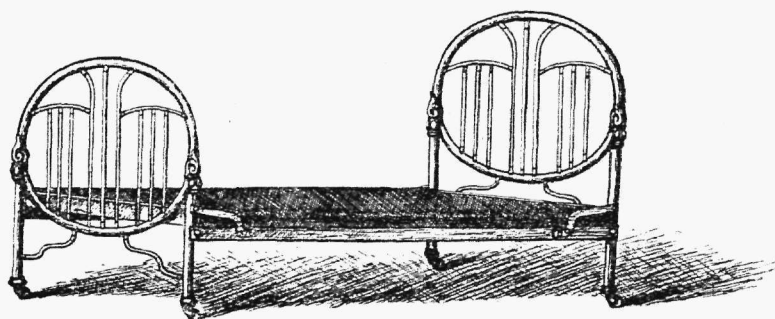
Hinnad: Meesterahva pooltallad allaõmmeldud mk. 175. —
Naisterahva „ „ „ 125. —

Palun jälgige hästi aadressi:

Saapatööstus „KIIRKÄIK“

Kopli tän. nr. 16., kõnetraat 2-90.

Täieliku austusega omanik J. KAUS.

Ed. Möllerson

Raudvoodi- ja traatvõrgutööstus

Kopli tän. nr. 10 : Tallinn : Kõnetraat 26-70

Soovitab oma tööstusest:

Raudvoodid:

reform- ja vedrumad-
ratsitega.

Madratsid: reform, vedru,
karva ja mererohust.

Traatvõrke:

14"-4" silma suuruses,
igasugu pikkuses ja
laiuses.

Spordi- ja mänguabinõude kauplus

„SPORDIAIT“

soovitab jõulu-hooajaks

laste- ja
tõukekelkused
suuskasid
uiskusid
uisu- ja
hokkey-saapaid

hokkey-keppisid
hokkey-pallisid
sveaterid
shallisid
mütsisid
kindaid
sukki j. n. e.

Mänguasjad.

Tallinn, Narva maantee nr. 19.

Hinnad mõõdukad.

Kõnetraat 23-00.

Eesti Meripank ^A/_s

Telegr.: „MERIPANK“. Kõnetraat: 27-80.

Oleme tähtajaliste hoiumsummade protsenti tõstnud ja maksame nüüd: 3-kuuliste hoiumsummade pealt 7 protsenti, 6-kuuliste hoiumsummade pealt 8 protsenti ja üheks aastaks ja rohkem hoiule antud summade pealt 9 protsenti.

S. Roosikrantsi t. nr. 15

Majanduslises kitsikuses

on kõige kindlam abi **oma** abi.

Astuge tarvitajate-ühisus

liikmeks, ostke kõik elutarbed „Oma“ kauplusest!
Viige vabad rahasummad „Oma“sse hoiule!

Ühisel jõul suudame palju!

Mis on

tarvitajate- ehk majandusühisus?

— See on tarvitajate oma ettevõtte, keda liikmed valitsevad ja juhivad.

— See on ostu-müügiasutus, kes isiklist kasu taga ei aja, vaid kõik ülejäägi tarvitajale tagasi annab.

— Sellelt ostetud kaup on võltsimata.

— Sellele laenatud raha kannab häid protsente ja toob kasu ainult tarvitajale.

— Selle eesmärk on oma kätte võtta kõik tarbeainete jaotuse ja valmistuse.

— Selle liikmena olles võib igaüks kaasa aidata hangeldamise ja omakasupüüete kaotamiseks ja majanduselu juhtimiseks õiglasemale alusele.

Asutage ühisusi! Astuge
ühisuste liikmeks!

**Eesti Tarvitajate
Keskühisus**

Tallinn, Estoonia puiestee 15

Saada ladustii

Aknaklaas

Vaateaknaklaas

Peegliklaas

Hõbetatud peeglid

(igas suuruses ja metallraamidega)

Ornamentklaas

Klaasimiskitt

Deutsche Fensterglas A.-G.

Berlin, Sommerstr. 2

Märkische

Tafelglashüttenwerke, G. m. b. H.

Briesen

Vereinigte Glasgrosshandlungen

A. Krüger u. P. Fahrenwaldt, G. m. b. H.

Stettin, Pionierstrasse 64

Esitus ja pealadu Eestis

A. Luberg & Co

Tallinn, Uus tän. 28/6

Telegr.: Aluberg Tallinn

Kõnetraat 13-79

30 I AUHINTA 30 I AUHINTA

1889 A. 1905 A.

KAALUD JA KASSAKAPID

OTTO HEINRICH KABER

TALLINNAS ASUT. 1883 A. TEHAS ÜLEMISTE J.

GRAND PRIX PALAIS DES FÊTES PARIS

KÕIKSUGU KAALUD, TERASKAPID JA NENDE PARANDUS

KAALUD PUUDADES JA KILOGRAMMIDES PARANDUS JA ÜMBERTEGEMINE KILOGRAMMIDE PEALE

Kõnetraat 21-32 Tallinn, Kullasepa tän. № 10 Kõnetraat 21-32

Daamide tualettide spetsiaal-äri
J. SAAR

Talinnas, Narva mnt. 19 ja Kuninga t. 2 (Harju t. nurgal).

Pakub austatud daamidele kõige suuremas valikus elegantsemaid viimaste Pariisi modellide järelvalmistatud õhtu- ja balli-tualette, siidi- ja villaseid kleite, pluuse, kuubesid, pesu jne., valmis ja tehakse tellimiste järele.

Töö osavate meistrite järelvalvel kiire ja korralik Hinnad väljaspool võistlust.

Rätsepaäri

P. Põdder

Harju tänav 36—2.

Eelseisvaks hooajaks olen saanud Inglismaalt suurema partii riidet.

Kõige uemad mustrid

Tellimiste peale valmistan kõiksugu üliriideid tellijate kui ka oma riidest.

Töö korralik ja maitserikas.

Rätsepaäri

P. Põdder

Harju tänav 36—2.

Soovitan

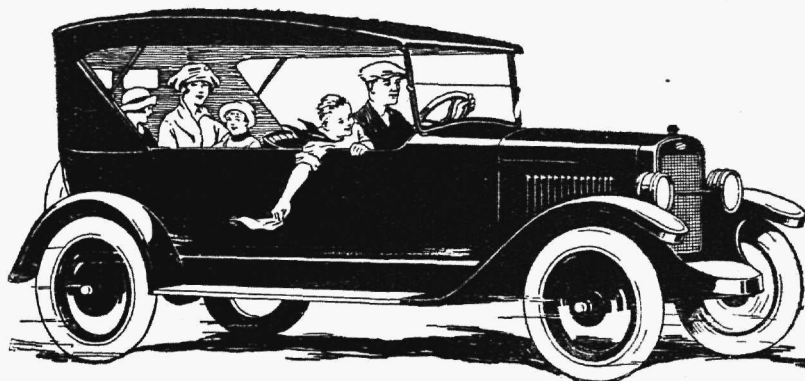
heas valikus

saapaid, kingi, kalosse, naister. kõrgeid vilkkalosse, hobuseriistu, summadane, reisirihmu, käekoite ja rahataskuid, laste võimlemiskingi ja kooliranitsaid.

M. Dubas

Talinnas

Jaani tän. nr. 6. Kõnetr. 22-19

Jõulukink, mis igale perekonnale rõõmu valmistab.

See teadaanne on neile määratud, kes vast ehk kauemat aega juba kavatsevad automobiili osta, kuid seniajani pole seda teha võinud omandamisvääriliste autode eest nõutavate kõrgete hindade ja nende suurte ülespidamise kulude tõttu.

Overland modell 91 autode Eesti turule toomisega julgeme tõendada, et need takistused autoostja teelt kõrvaldatud on.

See modell on ideaalne meie keskmise jõukusega perekonnale; ühendades eneses suurema automobiili head omadused vähema automobiili kergema käsitamiseviisiga ja kokkuhoidmisega.

Meie lisame veel juure, et autode välimus iseenese eest kõneleb.

Oma heade omaduste tõttu on need autod kõige kohasemad Teie jaoks.

Herrad ostjad. Teil tuleb nende autodega isiklikult tutvuneda, sest nende head omadused on liig arvurikkad, et neid siin kõik üles tähendada.

Pidage meeles:

OVERLAND on kõige odavam ja ostuväärilisem automobiil ilmaturul.

— Küsige Overlandi omanikkudelt nende arvamist. —

Teateid

Overland
TRAUL MARK

automobiilide üle annavad

Joh. Pitka & Pojad

Tallinnas, Suur Karja t. 18.

Telefonid: 2-66, 3-48, 10-05. Telegr. aadress: „Pitkas“.

PÕHJA PANK

A.-S.

Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 20, oma majas
OSAKONNAD: Tartus, Viljandis, Võrus, Abja-
Paluojaal ja Türi-Allikul

Korrespondendid kõigis kodumaa kui ka kõigis suuremates linnades
väljamaal

Telegrammi-aadress: „POHIPANK“

Pank võtab raha hoiule, annab välja laenu-
sid, ostab ja müüb väljamaa raha ja toimetab
kõiksugu pangaoperatsioone kodu- ja välja-
maal

KIRJANDUSE,
KUNSTI JA
KULTUURI
AJAKIRI

AGU

TOIMETAJA
ED. HUBEL
VÄLJAANDJA
TALL. ÆESTI
KIRJ.-ÛHISUS

ILMUB IGA NÄDAL

I AASTAKÄIK

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, PIKK TÄNAV 2
TOIMETAJA KÕNETUNNID ÄRIPÄEVIL 1-2

Madonna. Correggio maali järele.

RAHUVÜRST.

Kas võib olla ilusamat igatsust kui see: et inimesed rahu ja usalduses üksteise vastu teevad oma tööd rõõmuga ja maitsevad õigusega oma töövilja? Iseäranis nüüd peaks see selge ja arusaadav olema — peale ilmasõda ja rida riigipöördeid?

Kas pole nüüd küllalt selge, et ükski seadus,

ses õnnes. Viimaste seisukord on aga hingeliselt sada korda raskem. Kes võib õieti rahulik olla, kui ümbrus vaevleb ja kiratseb? Kui puuduvad igasugused eeldused ja alused nii ajaliku kui vaimlise õnne loomiseks?

Mis aitab iga-aastane Rahuvürsti pühitsemine, kui sellest mingisuguseid kohustusi ei jä-

Kutsuv Kristus.

Prof. Köhleri altarimaal Kaarli kirikus.

Foto Vannas.

ükski riigikord ei anna mingisugust hulkade õnne kindlustust, kui nemad ise ei ole välja kasvanud tõsisest rahu- ja tööarmastusest?

Ei ole mingit nähtavat võitu ega silmapaistvat kasu ilmasõjast, ei uutest riigikordadest. Ei ole rahva õnne näha ei Vene- ega Saksa maal, ei võitjate ega erapooletute juures. Ei olnud see õnn enne suur ega praegu. Ehk ei tohigi teda taga ajada — siin maa peal? Ei too õnne kodanline kord ega kommunistline kord. Ikka on üksikud, kes maitsevad ainelist õnne. Ja veel vähem, kes elavad vaimli-

reldata? Siis muutub rahuõnnum riikuulutuseks. Rahuvürst ütleb: Ärge arvake, et ma olen tulnud rahu tooma. Mitte rahu, vaid mõõka.

Individuaalne üksiku õnn ei olegi õnn. Perekondline õnn ei ole rahva õnn. Rõõmu- ja rahukuulutusel on iseäranis suur tähendus sotsiaalselt võetuna.

Miks ei võeta Kristust tõsiselt? Miks jätkub Tema ainult neile, kel tema patuohvrit vaja? Miks kõlbab Tema ainult neile, kes oma terve lootuse panevad dogma peale õi-

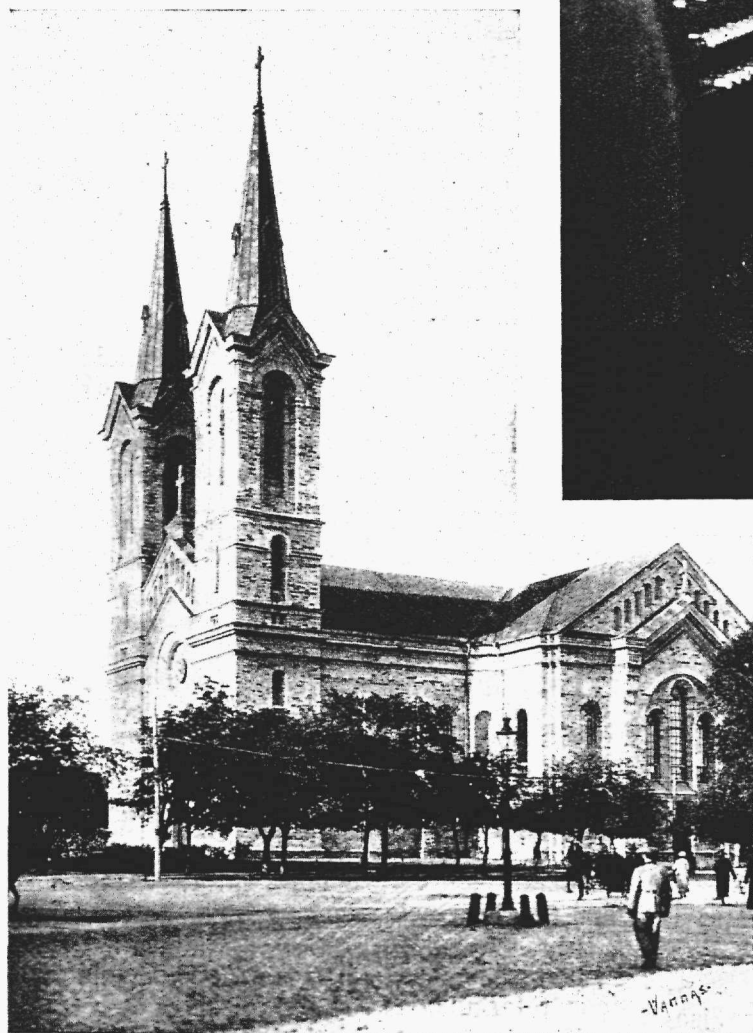
gekstegemisest Jumala ees võimalikult kitsas mõttes?

Kas Kristus midagi ei ütle neile, kes vaevatud ja koormatud, ilma kiriku teadmata, nagu neilegi, kes kiriku varju all ei loobu egoistlisest elust? Või ei saagi Tema midagi ütelda, sest et Teda jälle suu peale lüüakse, nagu Kaiva ees? Kristus pannakse tsensori alla. Evangeeliumile aetakse päitsed pähe. Ja korutatakse kulunud laulu kirikust võõrdumisest ja usust taganemisest. Kuhu peavad minema need õnnetumad ja võõrdunud, kui Kristuse kuju kinni kaetakse?

Meil on terve rida tunnistusi olemas mitmesugustest ringidest, kus haritud isikud, mitte usuteadlased, must

Kaarli kiriku organist M. Lüdigi,
uut oreli t katsumas.

Kaarli kirik.

Foto Vannas

valge peal, missuguste raskustega nad usuliselt pidanud võitlema selguse pärast.

Üks — loodus-, kirjandus- ja kasvatusteadlane, mitmest tulet läbi käinud — kirjutab peale koolis ja pühapäevakoolis saadud Kristuse kuju purunemist: „Kõigi võimatuste ja vastolude peale, mida leidsin arvustuses, tõmbas mind enda poole Jeesuse isik. Temal oli tasandust, headust, julgust, kõik, millest võisin teostada mind vaevavat täielikkuse aadet. Teisest küljest paistis mulle traditsiooniline usk-õpe minu mõtlemisele juurepääsemise usulisele elule Kristusega halastamatult kinni pavenvat... Carlyle'i „Kangelasi ja kan-

gelaste austamist“ luges... sain mina aru, mis-suguses kõrguses Jeesus kõigist üle seisis. Mida suurema vaimustusega mina teda endas tundsin, seda suurem oli minu kaldumus teda võtta oma südametunnistuse juhiks.“

Tema pikast kirjeldusest näeme, kui palju vaeva traditsiooniline dogma inimesele valmistama peab. Siiski pole „rahule jõudmine“ mitte võimatu. Aga ta lõpeb teisiti kui ootavad fanaatilised usutunnistuse eestkostjad.

Genfi prof. Th. Flournoy, arstiteadlasest usupsühholoogiks arenenud, lisab juure: „See on, tohib öelda, meie terve praeguse haritud, akadeemilise ja mitteakadeemilise noorsoo vaimu ajalugu.“

Teine, kes ennast niisama pidi läbi murdma traditsioonist, tunnistab, kui ta oli õppinud piiblit uues vaimus lugema: „Piiblis armastan ma iseäranis, et ta on selle kogemuse (et inimene on tõriist Jumala käes) alaline tunnistus, et tema annab ennast sisemise elu tunnistusena. mitte kunagi õpetusena, olgugi ta õpetuse meeste kirjutatud. Inimese hinge põhjas peab olema sügav instinkt, mis aastaid nende teoste valikut juhtis ja neid ühendas ühise kaane vahel. Ehk palju enam paistavad isikud, kes neile kogemustele ilme annud, koguteadvuse poolt tunnustatud — ja ainupärases mälestuses alal hoitud olevat. Sellepärast on piibel inimle — suur kirikuvastane ja kalju, mille need ehitajad kõrvale jätnud, olgugi et nad oma ütle-mise järele tema peale ehitavad.“

Ei ole siis ime, kui Th. Flournoy üldse kahtleb „uskmatute“ olemise kohta.

Paari aastakümne eest võis veel mõni usupsühholoog kõneleda usust, kui ebanormaalsest haiglasest nähtusest või atavismist. Nüüd seda ei ole. Nüüd on usk kõige kangemaile arvustajalegi — hingeelu konstitutiivne ollus, põhielement.

On see juba teaduslikult nii, millega on siis põhjendatud — ühelt poolt usku nagu mõnd õrna klaasasja hoida, muidugi teatud kujul, — teiselt poolt — usku igal tingimisel „eluvõitluse kasuks“ hingest röövida.

Usk on olemas — paratamata. Nagu kõnelemise ja kuulmise võime ja palju muud.

Aga mõlemat liiki fanaatikute juures mängib suurt osa demagoogiline eestkostmise vaim. Sest neil on kõikumata aristokraatiline usk — rahvamassi pimeduse ja rumaluse sisse. Selle usu peale on kaua rajatud küll kiriku- ja koolipoliitikat, küll kommunistlist ja sotsialistlist kihutustööd.

Siin tohiks ometi ka Kristuselt õppida. Tema ees olid patused ja tõlnerid küpsemad Jumala riigile kui variseerid ja kirjatundjad. Tal oli hale meel rahvast — karjaste puuduse pärast. Nime järele olid nad ju olemas. Tema nägi massis — valget vilja valmis lõikusele, aga puudusid vilja kogujad, Tema vaimust läbiimbunud organisaatorid.

Miks ei ole rahu? Kes on süüdi?

Kas võib rahu olla ilma Kristuseta?

Millal on rahvas tahtnud vaenu ja sõda?

Kas pole mitte üksik isikud ja kihid kihutanud tülli, külvanud vaenuseemet? Usalduses rahva pimeduse vastu?

Nende vastu tuleb pöörduda odaots.

Kas ristikogudus suudab kuulutada sõda rahurikkujatele? Või on see üleaurune? La-
seme igavesti ässitajaid ja söödikuid rahus elada — kiriku enese, koguduste eneste kristliku kaitse all? Andeksandmist palus Kristus neile, kes ei tea, mis nad teevad. Pattu Püha Vaimu vastu ütles Temagi mitte andeks anda võivat. Neile — mõõka, teistele — rahu!

E. T.

NAERATUS.

LINNANKOSKI JÄRELE SOOME KEELEST M-v-m.

Pole elus midagi hirmavamamat kui noore naise naeratus. Eriti noore neiu naeratus noorele mehele. Selles on kevadvihma ja kaselehtede puhkemist, päikesepaistes langevatel piiskadel ja vikerkaare helkides seitsmevärviliselt taeval.

*

Sattusin kord matkal mingis raudtee jaamas rongi ootama.

See oli suur, elava liikumisega jaam, kuid sel korral, keset heinaaega, vaikne kui kirik.

Astusin ajaviiteks kolmanda klassi ootessaali.

Seal oli keegi ohvitser abikaasaga, mõni vanataat, paar talupoega, kolm keskealist naist ühel pingil ja neiu einelaua taga.

Mu tähelpanu pöördus viimaks mainitule, sest ta polnud tavaline einelauaneid, vaid üsna noor tütarlaps.

Ei mingisuguseid üleskohutatud käharaid, tehtud naeratus või ninakat üle öla vaadet.

Kõik oli noor, karsk ja tagasihoidlik, kas ta

õmbles laua taga või ulatas meile häbelikult tasse.

Olime tüki aega istunud, kohvi joonud ja jälle vaibunud hääletuisse mõttesse. Siis avanes uks — sisse astus uus tulija. Ta polnud enam nooruke, kuid nooreks meheks võis teda siiski nimetada.

Mees rattasõitja ülikonnas, kogu olemuses veel õhku ja hoogu, ainult kõnnakus pika maa väsimust.

Tubli noormees! mõtlesime kindlasti kõik.

Tuli ja korraldas kaelasidet, palus neiuult kohvi ja peale selle ärarajoomist istus nurka. Ruumis oli jälle kui kirikus.

Siis tõusis noormees ja seisis hetke kui kaheldes akna juures. Seepeale vaatles ta oma saapaid ja pükse niisuguse pilguga, et igäiks mõistis, neil olev tolm tegevat talle pahameelt. Noormees astus einelaua ääre.

„Ega teil, neid, juhtu olema riideharja? küsis ta nii tasa, et me vaevalt kuulsime. „Ei ole,“ vastas neid, „kuid“ — ta pilk pöördus hoolsasti uurivalt küsija pükstele ja saabastele — „toas on.“ Ta lõpetas sellega ja vaatas uurides noormehele silmi.

See näis nõutu olevat. „Ega te kuidagi...? algas ta kaheldes.

„Küll ma muretsen kohe,“ vastas neid ja ta näole ilmus selle otsekohese, sõbraliku naeratuse algus, mida meie, mehed, nii hästi tunne-
me.

Noormees jäi peaaegu kannatamatuses ootama. Me teisedki olime uudishimulisiks saanud, nagu oleksime köitva muinasjutu esimese lause kuulnud. „Oli kord noormees ja neid...“ Neid viibis silmapilgu, siis tuli ta. Ta tuli kiirel sammul, näol säramas tagasihoidmatu rõõm selle üle, et ta võib aidata ja pälvida.

Ta ulatas harja. Ja siis me nägime selle — noore neiu naeratuse. Selle, mis on kui kaste-
pisarais kevadhommik, kuid milles peegeldub siiski kõik, mis peitub naises: sõber, seltsimees, armastaja, ema, me rahva vete sügavusse tungija, me kõrval revolvrikuulide punasel teel astuja. See silmapilkne naeratus oli vallanud kogu ruumi. Noormees ruttas kiirel, rõõmsal sammul õuepoolsele trepile. Vanad naeratasid aastakümnete eest möödunud nooruse naeratust. Naiste keskel tekkis elav soosin, isegi vaiksete hämmälästelupoegade sünged näod olid muutunud heatahtlikeks.

Ainult ohvitser abikaasaga olid püsinud kõigest väljaspool.

Me pilgud siirdusid instinktiivselt trepile. Seal liikus hari rõõmsalt noormehe käes. Ju oli kõik valmis. Õnnelise naeratusega huulil vaatles noormees puhast ülikonda ja läikivaid kingi.

Kuid siis ilmus ta näole nõutu ilme — nägime ta käe pikkamisi tasku rahakoti järele pugevat.

Käe taskus viibides, oli näol kõhkuse varjund. Nägime kui läbi selge vee ta kahtluse põhjust: — Võin anda naisele, kes nõnda naeratab? Kuid on viisiks, — võin jätta andmata?

Tusk haaras meidki. Kuid siis ilmus ta näole rahulik ilme, nagu oleks ta leidnud õige pääsetee. Avas kukru ja võttis sellest hõberaha. Olime kõik ärevil, kui ta sisse astus.

Neid tõusis õmblustöölt. Hoonet valdas hele, õnnelik naeratus — et tema, neid, oli võinud abiks olla tundmatule, kaunistada ilma — inimest, meest.

Noormees oli laua ette jõudnud. Ju sirgus käsi ning laskus hari. Kas juhtus muudki, me ei näinud — kuulsime vaid ta tänava hääle värisevat, nagu ainult noormehe hääle väriseb noorele naisele.

Kuid — samal silmapilgul nägime, et oli juhtunud muudki. Hädane, peaaegu mõistusetu ilme näol vaatas neid noormehele otsa. „Ei... ei oleks...“ kogeles ta, otsis sõnu, kohmetus — võttis harja — kohmetus veel enam — haaras hädaselt midagi laualt, kastis kõlises ja sügavasti kummardus õmblustöö üle juusteni punastanud neid.

Õnnetus oli juhtunud, täites rõhuvalt hoone iga nurga. Noormees seisis kahjatsevana. Vanad noogutasid hukkamõistvalt ohates päid. Naiste näol näis segane, osavõtlik ilme. Hämmälästelupojad vaatasid suurte silmadega kohmetuina tõsiselt üksteist ja meid — need, kõigest otsustades, polnud mõistnud, mis oli juhtunud, vast ainult seda, et naeratus oli surnud.

Vaikselt masendatuna hiilis noormees ukse poole. Naeratus on surnud! kumahtasid ta sammud põrandal.

Naeratus on surnud! kostusid raskesti ta järele astuva vanakese sammud.

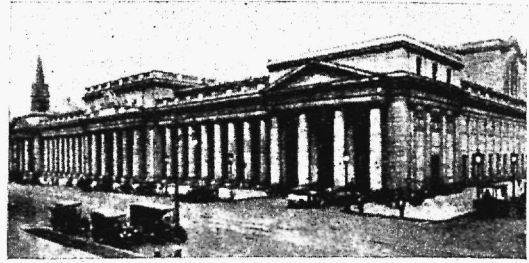
Naeratus on surnud! ohkas paks tammeuks väljaastujaile järele.

PILDID UUEST ILMAST JA SELLE EHITUSKUNSTIST.

Rahvamuseum Washingtonis.

Pennsylvania jaam New-Yorkis.

Pühapäev New-Jersey's, P.-Ameerikas.

Tänav Philadelphias, P.-Ameerikas.

Tänav New-Yorkis, kesklinnas.

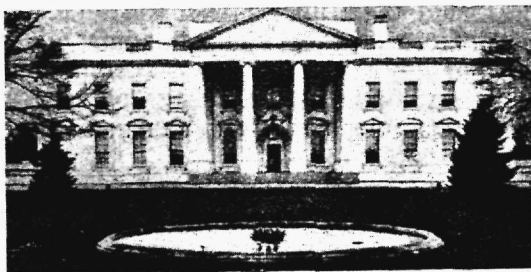
PILDID UUEST ILMAST JA SELLE EHITUSKUNSTIST.

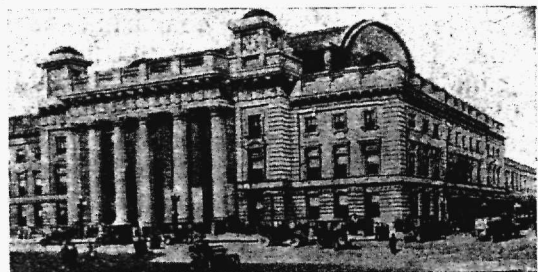
New-York'i vana raekoda (ees).

Bushi hoone New-York'is.

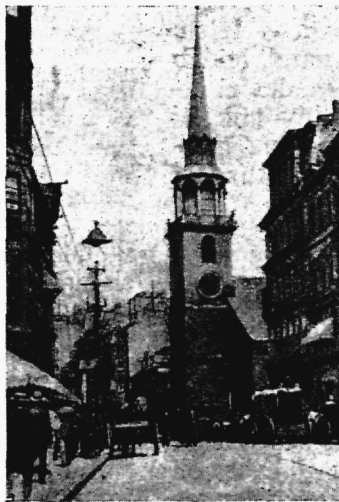
„Valge maja“ Washingtonis, kus P.-A. Ühisr. president asub.

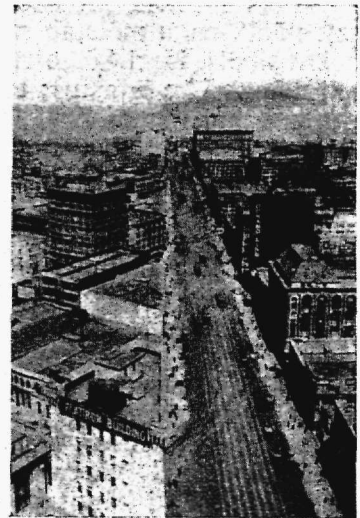
Jaamahoone Chicagos.

Tänav Chicagos.

Koosolekuhoone Bostonis.

Tänav San-Franciscos.

DR. GRAVENHAGI SURM

JA TEMA JUHTUMISED PÄRAST SEDA.

Norra kirjaniku SVEN ELVESTAD'i romaan. Tõlkinud J. M.

XLII.

Nii uskumatult kui see küll kõlab, aegamööda tõusis meeoleolu sel kummalisel lõunasöömingul väga mõnusaks. Igatahes tundsin mina seda nii, kas aga ka dr. Gravenhagil mõnus oli, selle küsimuse jätaaksin lahtiseks — ma isegi kahtlen selle juures, sest tema nägu venis ikka pikemaks, olgugi et ta kõigest väest ennast taltutada püüdis.

Mis minule seisukorra mõnusaks tegi, ei olnud mitte üksi hea söök, hoolikalt valitud veinid ja kogu stiilne lõunalaua korraldus, vaid ka tundmus viibida ilusa naise seltskonnas ja teadmine, et see naine mind huvitusega kuulab. Pealegi olin ärritatud elukardetavast ja pinevast õhkkonnast, mida üliväga armastan, tundmusest, et võiduvõimalused igal silmapilgul teile võivad kalduda ja et pidin valmis olema iga minut hädaohule silma vaatama. Võib olla andis mulle rahu otse see ebaharilik närvide pingutus. Ükski asi ei kõiguta mu meelekindlust enam kui aeg, mil midagi ei sünni, täiesti sündmustetu olukord teeb mind närviliseks — samuti kui tühjas, õudses maastikus võib tulla äkki kabuhirm. Tühjendasin ühel söömul oma klaasi kullase Mooselveiniga ja tundsin, kuidas see mul tuleleegina alla nõrises, otsekuvi oleksin rüübanud selget päikesepaistet. Proua Merete vaatles mind tolle imekspanemisväärt selgusetu ilmega pilgus, mis mulle veel praegugi mõnikord mõelda annab. Ma ei tunne kedagi, kes oskaks mõtteid nii sootumaks kustutada elusalt näolt, nagu mõistab seda tema — teiste inimeste silmis, isegi kõige rumalamatel, leidub ikkagi mõni väike jutustus; tema omades ei olnud muud, kui lõputu kauguses viibiv pilk, ei küsiv ega ka tähelepanev. Mäletan, ma mõtlesin tookord endamisi: kohtusaalis, kus tal võiks tulla tarvidus ennast moonutada, oleks ta vist ainus sedalaadi omapärasus. Kes teab, võib olla, et näengi teda kord seal...

Kahjuks rikkus seisukord seeläbi, et dr. Gravenhag meelekindluse kaotas. Olin rehkendanud, et see peen, otsekuvi kristalliseerunud pinevus pidi vältama kogu lõunasöögi aja, pinevus, millest ähvardused välgatasid nagu projektiilid. Dr. Gravenhag aga, kelle julgust ja vaimukindlust mul varem küllalt juhust oli imetleda, läks äkki kärsituks — vististi langes ta ohvriks väga arusaadavale inimlikule tundele, nimelt pahameelele selle üle, et pidasin

jahti neil aladel, kus ta ei olnud oodanud mulle vastu sattuda.

Ta ütles:

„Praktilise arstina, nii ka kriminaalarstina olen näinud oma elus mõndagi inimsoo jätitist, ei iial aga kedagi, kes oleks äratanud enese vastu nii põhjatut vastikustunnet kui teie. Teie iseloomus ühineb kõige pahem, mis on olemas: kelmusega vilunud kurjategija südame kalkus, söödiku jälkus, rahapressija vastikus ja nuuskuri autus. Meie koosviibimine muutub järjest piinlikumaks. Laske jalamaid kuulda, kui palju teie nõuate, et meid rahule jätta.“

„Armas dr. Gravenhag,“ vastasin (seda nimetust kuuldes tuksatas ta), „olen teie iseloomustusega täitsa päri. Kuid ta on puudulik. Mis on kurjategija teinud? Ta on oma madalaid instinkte rahuldanud teise kuriteost. Ja nuuskur? Teda ei oleks olnud, kui poleks tarvits läinud välja uurida teist kuritegu. Niisugusel olukorral peate küll mõõndma, et niihästi nuuskur kui kurjategija on õigustatud oma töö eest tasu nõudma — ja sellega on teil käes rahapressija ning parasiit. Vast sel kujul muutub pilt täielikuks.“

Dr. Gravenhag valmistas kibedat vastust. Merete aga pani oma käe rahustavalt tema omale ja ütles minu poole pöördes:

„Ma leian, see on teist imetlemisväärt, et oma vea üles tunnistate.“

„Vea?“ ütlesin jahmatanult.

„No, jah,“ lausus tema naerdes, „ma tarvitsin pehmet väljendust. Teie tunnistate siis avalikult, et olete varas?“

„Armuline proua,“ vastasin, „see kuulub minu noorpõlve pattude hulka, tänapäev olen kaugelt enam. Te ise ju tabasite mind võltsmängijana. Seda ma ka olen. Olen olnud tasu eest töötav nuuskur ja vastunuuskur ühel ja samal ajal. Viimaste aastate kestes olen õieti elanud peaaesjalikult sellest, et ajasin taga isikuid, kes toime panid autuid tegusid, ja pistsin siis nende töövilja oma tasku. Seda kõike varguseks nimetada, oleks ometi liig lihtne, eks ole? Mina lendan kõrgemalt kui teised kullid ja mul on tundmus, mida teistel ei ole ja mis, asja põhjalikult võttes, mind rahuldab, see on tundmus: kanda tasuja küüsi.“

Vaatasin kindlalt dr. Gravenhagi silmi.

„Üks kuritegu aga on olemas, mida ma veel

ei ole toime pannud," jätkasin ma edasi, „ja see on ettekavatsetud tapmine."

„Ning selles süüdistate mind?"

„Jah."

„Kelle peaksin olema tapnud?"

„Parim sõber, kas ma ei ole seda veel öelnud — muidugi õnnetu Marcus Friisi."

Selle nime nimetamine ei avaldanud kummagile vähematki mõju.

Äkki küsisin proua Meretelt:

„Ütelge mulle otsekoheselt, proua doktor, kumb teist tuli sellele mõttele, teie või see seal?"

Ta tõstis oma klaasi, kastis veidi huuli, vaatas mind üle kristallserva ja ütles, klaasi lauale pannes:

„Mina."

Seal tõusis dr. Gravenhag lauast ja virutas oma klaasi põrandale, nii et see purunes.

Proua Merete oli seega üles tunnistanud.

XLIII.

Proua Merete kõlistas, ja vaikiv, tumedajuukseline poolakas astus sisse. Proua Merete näitas klaasikildudele.

„Herral läks klaas katki. Armas sõber," pööris ta dr. Gravenhagi poole, „ärge siis nüüd klaasi pärast nii ärritatud olge. Oli õnnetu juhtumine, muud midagi. Istuge jälle paigale."

Dr. Gravenhag istus viiveldes. Proua Merete korraldas, et kohvi kõrvaltuppa toodaks.

Kui poolakas jälle väljas, ütlesin mina:

„See lahendus tuleb mulle üllatavalt. Üles-tunnistamist polnud ma teilt oodanud."

„Teie näite pettunud olevat," ütles proua Merete.

„Jah, olen veidi pettunud. Rõõmustasin eelseisvast pikemast võitlusest."

„Oma naise avalduse eest ei vastuta mina," ütles dr. Gravenhag kindlalt.

Proua Merete oli enesele sigareti põlema süüdanud. Suitsetades toetas ta küünarnukiga vastu lauda — siit peale pööris ta oma tähelepanu peaaegu täielikult dr. Gravenhagile. Viimane oli väga kahvatanud ning pühkis mitmeid korral otsaesiselt higi. Ilma et mul kindlaid andmeid oleks olnud, mõistsin äkki, et see imetlemisväärne naine oli loonud enesele miski kava ja tegutses nüüd selle järele. Kogu eine aja kestes oli ta dr. Gravenhagi vaheleastumist oodanud, et see aga ainult nõutud närvilikkust ilmutas, oli ta asjast ise kinni haaranud, ja otustava julgusega, mida ma temalt alati olin oodanud, tüüris ta otsemat teed asja sisu poole.

„Meie oleme siia kokku tulnud," ütles ta dr. Gravenhagi poole pöördes, „et temaga kokkulepet saavutada. Ta süüdistab meid mõlemaid

õudses kuritöös, tapmises. Samal hetkel, kui avaldasime oma nõusolekut kokkutulemiseks, oleme ka teatud viisil tunnustanud, et tema süüdistus on õigustatud."

Dr. Gravenhag raputas energiliselt pead.

„Mina ei tunnusta midagi muud," ütles ta, „kui et see herra seal on valmis meie eraelu lõhkuma. Et teda selles takistada, olen nõus selle eest maksma. Veel aga ei ole tema seda summat nimetanud. Sellepärast kordan: kui palju, minu herra?"

Proua Merete ei lasknud mind sõna võtta.

„Me võime uskuda sellest herrast, mida tahame," ütles ta, „võime näiteks oletada, et ta kuulub politseisse, mida ma siiski ei usu, võime oletada, et ta on see, kelle ütleb enese olevat, mida kaldun uskuma, ja võime oletada, et ta on lihtsalt hullumeelne, kes meie juure on sisse pugunud, mis täiesti võimatu ei näi olevat. Igal juhtumisel jõuame asja lahendusele ligemale, kui meie tema mõttekäiguga päri oleme. Mina teen seda, sest et pean teda kelmiks, kes ei loobu enne, kui on oma tahtmise läbi viinud. Sinu (pööris ta mehe poole) võid ju teda hullumeelseks pidada, sest kui arst tead sa, et kõige kaugemale jõutakse siis, kui hullumeelse mõtteavaldusega päri ollakse. Te näete, mu herrad, ma räägin täiesti avalikult."

Dr. Gravenhag oli veel ikka veidi ebakindel, ometi näis ka tema nüüd aru saavat, et proua Merete toimis mingi täiesti kindla kava järele, mis võimalikul viisil võis päästmist tuua. Mis puutus minusse, siis pidasin äkki tarvilikuks oma ümbrust veidi paremini tähele panna. Istusin seljaga vastu rõdu-ust ja teadsin, et rõdul ei olnud kedagi, nii et sealt poolt polnud mul salajat pealetungimist karta. Toauks oli otse minu vastas. Ma arvasin ette, et jõuan rutemini kui keegi teine oma revolvri juure, kui seda peaks tarvis olema. Lõunasöök lähenes lõpule. Puuvilja juure anti head, tumedat portveini, mis mulle toredasti maitses. Dr. Gravenhag ei joonud veel ikka midagi. Kummardasin proua Merete poole, et paremini kuulda, mis tal ütelda. Võtsin enesele vaba seisendi, nagu seda enesele lubada võib, kui ollakse heas, usaldatavas seltskonnas, üks käsi lebas mul laual, teist hoidsin taskus. Nüüd panin tähele, et tänav all ei olnud enam nii vaikne kui esmalt, kuuldus autode ja teiste sõiduriistade mürinat. Vist oli läheduses mõni kino või varietee ning publikum hakkas etendusele tulema. See võis ka ajaga sobida.

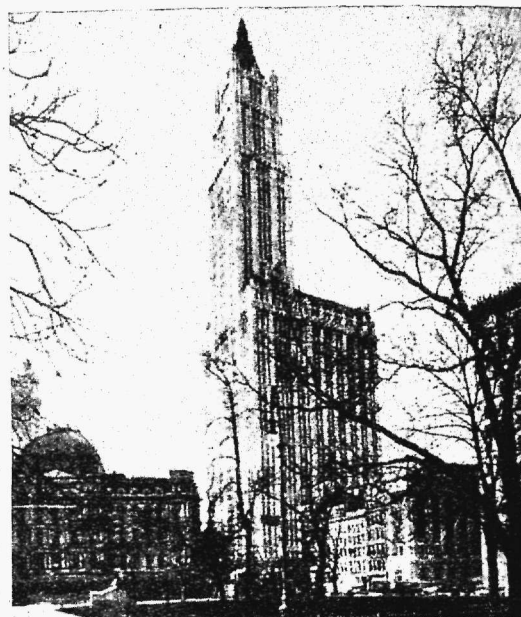
„Teie süüdistate siis seda herrat seal Marcus Friisi tapmises," ütles proua Merete.

„Jah, ja teie olete tema kaassüüdlane. Seda olete ise tunnistanud."

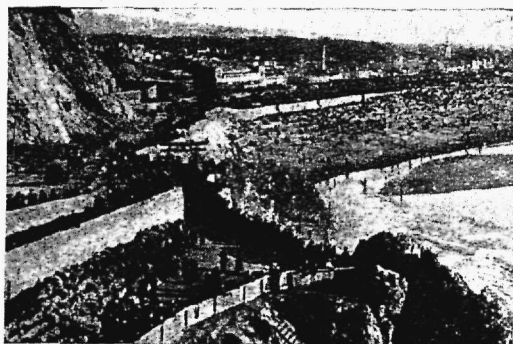
PILDID UUEST ILMAST JA SELLE EHITUSKUNSTIST.

Ametiasutuste hiiglahooned New-York'is.

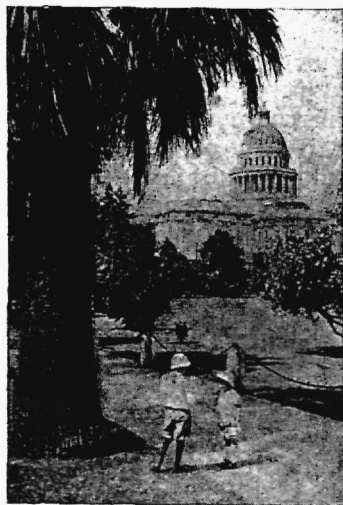
Woolworthy-hoone New-York'is.

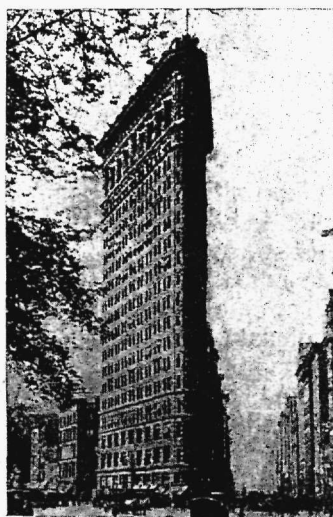
California rannik.

Tacona linn, Washingtoni osariigis.

Capitolium Sacramento linnas, Californias.

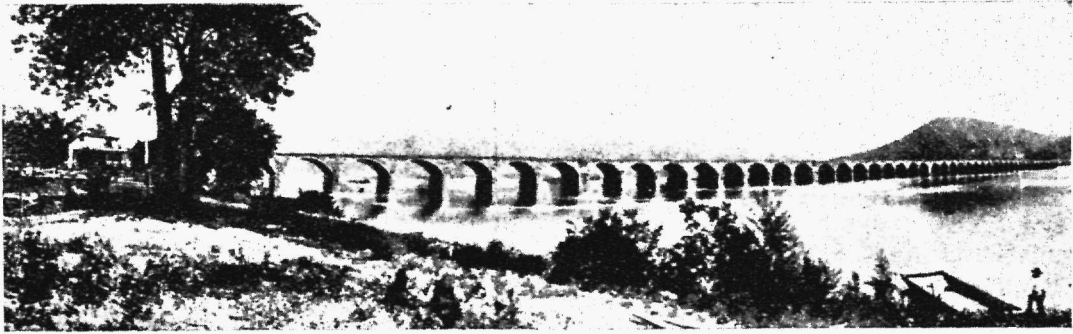

Rauast valatud hoone New-York'is

Plats San Diego's, Californias.

PILDID UUEST ILMAST JA SELLE EHTUSKUNSTIST.

Suur kivisild Susquehanna jõel, Rockville'i juures, Pennsylvanias.

Ülevaade P.-A. Ühisriikide pealinnast Washingtonist.

Suur Tsirkuse park Detroit's, Michigani osariigis.

Plats Clevelandis, Ohio osariigis.

„Kui aga mina kinnitan, et see tõesti minu mees, dr. Louis Gravenhag oli, kes tol õöl Koppenhaagenis, oma korteris tapeti ja et see, kes siin istub, on Marcus Friis — mis ütlete siis?“

„Siis ütlen, et teie valetate.“

„Hüva, ma lepin siis teile pähe torganud eksimõttega. Teie tunnete Marcus Friisi Koppenhaagenist?“

„Ma tunnen ka teie meest, olgugi, et tal polnud sest aimu.“

„Ja mis pidi sarnasele kuritööle põhjuseks olema?“

„Siin oli kahekordne põhjus,“ vastasin, „osalt rahaspekulatsioon ja osalt midagi muud.“

„Mida arvate sellega: midagi muud?“

„Lubage tagasi pöördra pangionis elamis- aegjärguni,“ ütlesin, „siis on lugu arusaadavam. Mina mäletan teid veel päris selgesti toolt korralt, proua Merete, olen näinud harva inimest, kes oleks nii avalikult kõikide ees näidanud oma tüdimust. Umbes sel ajal astusite jälle ühendusse oma mehega, kellest elasite lahus. On see tõsi?“

Proua Merete painutas jaatavalt pead.

XLIV.

Mina jätkasin edasi:

„Ja samal ajal otsustasite teie parun Friisi pead segi ajada. On see ka tõsi?“

Ta vaatas minu peale nõusolevalt ja veidi uudishimulikult.

„Tookord olin teist väga pettunud, sest uskusin, et te tema juurest lohutust otsisite seepärast, et tal võimalus oli kassast varastada, teid õhtusöömingutele kutsuda ja teile asju kinkida, mille omandamine aga teile muuseas täiesti ükskõikne oli.“

„Ta ei ole kassast varastanud,“ ütles proua Merete.

„Tean, ja kuigi ta oleks varastanud, seda oleks kõige enam viis kuni kuus tuhat krooni olnud. See tähendab, minu tasurahaga ühtekokku, oleks seda vist kümme—kaksteist tuhat olnud.“

„Mida peab see tähendama?“

„See peab tähendama, et oleksin teda sundinud selle võrra rohkem varastama, et minu nõudmisi katta. Olin välja arvanud, et tema perekond niipalju oleks annud skandaalist kõrvalhoidmiseks.“

„Kas olete alati nii õel ja armutu?“

„Mitte alati, aga tol korral oleksin seda olnud.“

„Miks just tol korral?“

„Sest et võiduhind oli enam väärt kui raha.“

„On teil praegusel juhtumisel sama siht?“

„Just sama,“ vastasin.

Ta nagu oleks mulle vastu naeratanud, või oli see vaid välgukiire arusaamise peegeldus, mis libises üle ta näo. Igatahes võttis ta mehe kää ja ütles:

„Sa mõistad muidugi, et meie kõneleme nõrgameelsega... Miks oleksin ma pidanud õnnetusse tõukama vaese väikese Marcus Friisi?“ küsis ta äkki.

„Et seda seletada, peame enne järgmise kohta ühisele otsusele jõudma,“ vastasin mina. „Teie mees, kes praegu siin istub, oli teid oma kohusetäitva, kodanliku eluviisiga terve rea aastate jooksul ära tüüdanud. Ta ei võinud teile mingit rahutust või üllatust valmistada, eestkätt aga ei võinud ta teile muud tulevikku pakuda, kui seda, mis on määratud igale Koppenhaageni kodanikunaisele. Mina arvan, et see teadmine oligi vastumeelsuse põhjuseks ning tõi lahkuminekku. Selle asemel, et lugupeetud kodanikunaisena Koppenhaageni keelepeksupesas kiratseda, tahtsite teie pigemini kusagil mujal taevakaares omamoodi elu elada ning mingit juhust oodata, mingit kõmulist sündmust, mis...“

„Olgu nõnda,“ ütles proua Merete elavalt vahele.

„Seal ühel päeval tuli teie juure mees ja ütles, ta olevat vaene. See tähendab, tal oli oma praksis, kuid ta ei võinud teile enam nii palju anda, kui teie tarvitasite, et ennast vabana ning rippumatuna tunda. Mis teie sel korral mehele vastasite, seda ma ei tea, kuid ma arvan, kallistusnimi see küll ei olnud, mille te talle näkku virutasite.“

Dr. Gravenhag toetas end tagaspidi oma tooli seljatagusele ning vaatas mulle otsa. Näis, nagu oleks ta nende minutite vältel osa oma enesevalitsemisest uuesti tagasi võitnud. Ta suitsetas kogu aeg ägedalt sigaretti ja tema pilk jälgis mind läbi suitsu tähepanelikult ning uurivalt. Mõtlesin endamisi: Ootab ta midagi? Võib olla mõnd märguannet. Minu olek laua ääres muutus veel vabamaks ja mu käsi puhkas veelgi hooletumalt mu paremas taskus. Kui külmalt ja rahustavalt mõjub ometi revolvi- ri teras!

„Teie kinnitate, et mina kergesti tüdinevat,“ avaldas proua Merete agaralt oma arvamist, „igatahes praegusel silmapilgul ei ole ma sugugi tüdinenud. Mis sündis siis?“

„Siis kohtasite paar korda salaja oma meest.“

„Oh, kui maotu!“

„Ja neil kokusaamisel ütlesite teie temale (see on ainult arvamine minu poolt, aga ma usun, ta on õige), nii siis, teie ütlesite: kas ei ole mingit teed, et sinu seisukorda jälle pa-

randada? Mõte saja krooniga kuus enam ehk vähem arvestada, teeb mu haigeks. Kas siis mingit pääseteed ei ole? Sina oled ju arst, sul on vaimukindlust, sa oled puutumatu ning kalgi südamega. Kas mingit võimalust ei ole?... Nõnda või selletaoliselt võisite teie rääkida, proua Merete. Ja tema on selle peale vastanud.“

„Mida ta vastas?“ küsis proua Merete ja kummardus ettepoole üle laua.

„Tema vastas: Pääsetee on võimalik ainult kuritöö abil.“

„Ja mida vastasin selle peale mina?“ päris ta jääkülmalts ning uudishimulikult.

„Teie vastasite: Las käia, pane see kuritegu toime. Mina tahan sulle abiks olla selle teostamisel. Aita mind välja igavusest, mis lasub neil väljakannatamata ilusail kevadkuudel!“

Nende sõnade juures tekkis laua ääres vaikus, mida ma oma portveini klaasi tühjendamiseks tarvitasin. Seal kuulsin, kui käis kõrvaltoa uks, — poolakas oli kohvi toonud.

„Kohvi!“ hüüdis proua Merete, praegusest seisukorrast pääsemiseks eht naiselikul viisil juhist tarvitades, ja võttes enesele auväärilise perenaise ilme. „Kohvi!“ kordas ta veel.

Kuna meie lauast tõusime, ütles ta naeratades minu poole pöördes:

„Mis kuriteo pidime aga toime panema vaese, väikese paruni kallal?“

„Et teie mees arst oli, teadis tema, kuidas teist kõige hõlpsamini tappa.“

XLV.

Dr. Gravenhag läks kõrvaltuppa, ukse eesriie lõi tema järel kokku. Hetkeks jäin proua Meretega üksi söögituppa.

„Kas teie ei tunne hirmu?“ küsis ta minult.

„Kelle ees?“

„Teie ei tea ju, mis teile võib juhtuda. Kogu aeg ähvardate meid ja meil oli aega endid ette valmistada. Hoidke ennast!“

„Kui ma selletaolises seisukorras hirmu peaksin tundma, poleks ma eluilmast midagi saavutanud.“

„Äkki libises ta tihedalt minu ligi.“

„Kui mina aga nüüd paluksin teid minna ja kõike unustada. Mis teeksite siis?“

Ma vastasin:

„Isegi kui teie paluksite, keelduksin seda tegemast. Ma olen juba liig palju asjasse mäsitud, et sellest vabaneda.“

„Oh,“ ta õhkas sügavasti, „teie olete lahuseta. Etendage siis oma armutu karm osa lõpuni.“

Meie astusime salongi.

Dr. Gravenhag seisis oma armsamas poosis kamina ees. Ta oli enesele juba sigari põlema

süüdanud. Valgus langes otse tema näole ja ma panin tähele, kui kurnatud ja murtud oli tema väljanägemine, ka oli ta viimaste kuude kestes silmatorkavalt halliks jäänud. Ometi oli ta nüüd enesele enam rahu kogunud, näis, nagu oleks ta aega võitnud ja mingile otsusele jõudnud. Mina muretsesin selle eest, et mulle aken selja taha jäi. Pilg peab alati ukse poole sihitud olema, see on kõige julgem.

Dr. Gravenhagile näis tähtis olevat minu uurimustest enam teada saada. On alati kasulik pealekaebajat nii kaugele meelitada, et ta oma tähelepanekud välja lobiseb. Siis teab ta temale vastu tulla.

Ta ütles:

„Kuni tapmislooni võin ma teie umbkaudset arvamist jälgida. Kuid tapmise põhjus on mulle arusaamatu. Teie ütlesite ju ise, et parunil ei olnud midagi, oli mul siis tarvis teda tappa mõne rübala saja krooni pärast, mis tema kirjataskus olid?“

Nüüd nimetasin uuesti summat.

„Ei, aga 300.000 krooni oli teile hulks raha.“

„Mina ei saa aru,“ ütles dr. Gravenhag ja raputas pead. „Seda summat parun Marcus Friisil ei olnud.“

„Ei, aga oma surma läbi muretses ta need teile,“ vastasin mina. Peale selle võitsite teie oma kuriteoga veel midagi muud. Ja see etendas ka oma osa. Te võitsite lühikeseks ajaks oma naise armastuse.“

„Lühikeseks ajaks,“ kordas ta kõheldes.

„Jah, lühikeseks ajaks,“ vastasin ja vaatasin proua Meretet. Praegu oli ta jälle sama kummaline kui hiljuti laua juures. Näis, nagu ei oleks ta meie sõnu kuulnudki. Tema silmad vaatasid tühjalt ning eemalviibivalt akna poole. Tahtmatult pöörasin ka mina näo lahtise akna poole. Ei, seal polnud näha midagi. Nõrk õhuvool liigutas linikõhukesi aknariideid. Teiselt poolt tänavat kostis klaverimäng. Vastasoleva maja rõdul, mis rikkalikult lilledega kaunistatud, triibulisest riidest katuse all, näis inimesi viibivat, peaaegselt lapsi.

Proua Merete pani minu ettevaatust tähele ja muutus äkki jälle elavaks.

„Ma ei mõista ainult, kuidas julgete ähvardustega tulla. Olete ju ise kurjategija. Kui teie politseisse lähete, võetakse võib olla teid ennast kinni.“

„Väga võimalik. Aga ma ei lähe politseisse. On teisi teid.“

„Nimeta teadaanne?“

„Kallis armuline proua, Berliini politsei tunneb Kopenhaageni tapmislugu väga hästi. Kui ta teada saaks, et siin seisab mees, kes seda salaasja oskab selgitada, detektiivid oleksid silmapilguga paigal.“

NÄITED PRANTSUSE KUNSTI-

Ristitee. André Lacontey.

„Mis kasu oleks aga teil sest?“ küsis tema. Avaldasin oma hääles võimalikult palju kahetsust ja ütlesin:

„Pean oma ähvardused selgitama, muidu ei usta mind. Juhust kätte tasuda pole ma veel iial lasknud mööda minna.“

„On siis mõnda lahendust?“ rääkis ta vahele. „Niipalju, kui mina mõistan, ei lepi teie mõlemad kunagi kokku.“

„Mina ei painuta end iial rahapressija ees,“ ütles dr. Gravenhag ägedalt.

„Siis igatahes kokkulepet ei tule.“

Ema. Maurice Asselin.

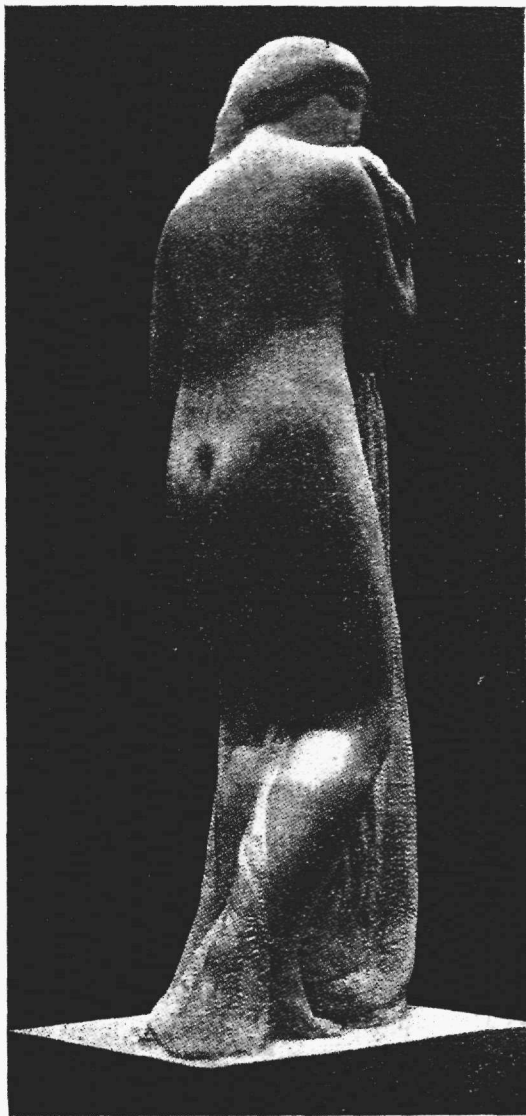

Rannal. Th. Robert.

„Mina teen ettepaneku,“ rääkis proua Mere te agaralt kaasa, „otsustagu kahevõitlus!“

Kahevõitlus! oli ta hüüdnud. Otse vaimus-
tatult. Jäin hetkeks mõttesse. Mingi rahul-
dus-, peaaegu rõõmutunne hoovas minust läbi. Ta ei armastanud siis enam meest, muidu poleks ta teise elu kaalule pannud. Võib olla, tüütas mees teda uuesti. Võib olla, soovis ta

NÄITUSELT — „SÜGISSALONGIST“.

Üllatatud supleja. G. Contesse.

mehe surma nagu viimast kõmujuhtumist. Tahtsin teda katsuda.

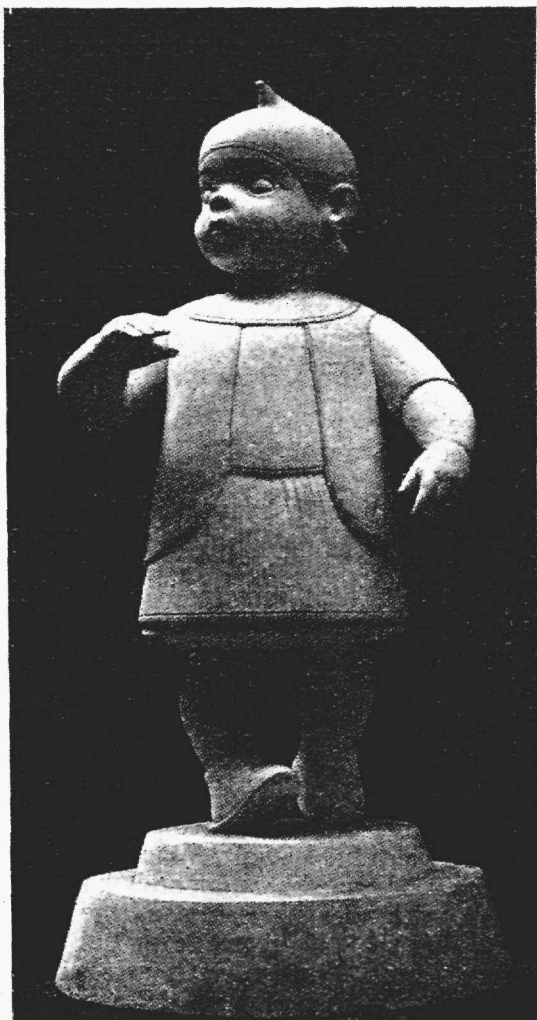
„On olemas mitmet liiki kahevõitlusi,“ ütlesin mina.

„Ma olen ohvitser olnud,“ ütles dr. Gravenhag, „ja juba varemgi võidelnud.“

„Võib olla, ei taha te minuga võidelda?“ küsisin.

„Teistsugustel asjaoludel poleks ma seda tahtnud,“ vastas tema, „nüüd aga olen valmis.“ Tegin kahtlase näo.

On mitmet seltsi kahevõitlusi,“ seletasin, „mõõgad teise poole võitlusvõimetuseni, selle üle võiks rääkida.“

Laps. Paul Cornet.

„Ja jah,“ hüüdis proua Merete ruttu, pea-aegu vaimustatult.

„Võitlus revolvritega kuue sammu kaugusel on taplus elu ja surma peale.“

„Kuidas soovite,“ hüüdis proua Merete, „just nagu ise soovite.“

„Või jälle Ameerika võitlus kahe kuuliga, üks mürgitatud, teine kahjutu.“

Proua Merete vaatas unistavalt enese ette maha. Näis, nagu elaks ta juba vaimus läbi seda koledat valikut.

„Mina ei võta osa kahevõitlusest,“ jätkasin, „ei iial, mingil tingimisel.“

XLVI.

„Teie olete liig arg,“ ütles dr. Gravenhag uhkelt, „teil on hirm.“

Naersin.

„Ma võiksin teile oma elust jutustada lugusid, mis sunniksid teid kergelt veenduma vastu-pidises. Kui oleksin arg, ei seisaks ma praegu siin.“

„Arvate,“ küsis dr. Gravenhag, „et olete sõjariistadeta tulnud siia maija?“

„Rumalusi teen ma harva. Tarbekorral ei ole revolver kellegil rutemalt peos, kui minul. Soovite näha? See on omamoodi taskumängija vigur.“

Dr. Gravenhag tegi tõrjuva käeliigutuse.

„Etendust pole vaja,“ ütles ta, „mina jään kindlaks oma arvamise juure, et teie tõrkumine on argus. Arvatavasti olete tubli revolvrilaskja?“

„Eriliselt.“

„Ja hea mõõgavehkleja?“

„Hiilgav.“

„Siis on teil ju kõik kaardid käes.“

„Ma pole aga arst,“ ütlesin, „ega oska mürke üksteisest eraldada.“

Nägin, et olin teda haavanud ja et ta kehast tõmbus. Ma jätkasin:

„Meie oleme mõlemad kodanlikes mõistes autud. Kui me nüüd teineteisega võitleme, siis kannab meid üks ja sama soov teist kahjutuks teha. Tahate seda ümber lükata?“

„Ei, võiksin teha kõik, et teid surmata.“

„Ja mina ütlen sama. Milleks siis kõik need sekeldused tunnistajate ja kogu pühalikkuse suhtes? Tapke mind lihtsalt. Mina püüan teiega sama teha. See on ka omamoodi kahevõitlus ja pealegi veel palju suursugusem, meietaoliste inimeste väärne. Mis otstarve on sel avalikul teineteise vastas seisemisel ja teisele pihtaandmisel, — seda võib iga rumal leitnant samuti. Ei, tõsine kahevõitlus on, kui meie teineteist kavalusega võidame. Teie tahaksite mind tappa, ja mina teid. Hüva. Ent kumbki meist ei soovi politsei vahelesegamist. Sellepärast peame asja nii kavalalt seadma, et toimepanijat ei leitaks. Seda nimetan mina kahevõitluseks, kus ka mõistus on oma sõna kaasa rääkida.“

„Salatapmine,“ pomises Gravenhag.

„Ilus, kutsume teineteist välja salatapmisele. Meie võitlus käib elu ja surma peale ja see on alati õigustatud.“

„Mina olengi juba valvel,“ ütles dr. Gravenhag.

„Mis ajast?“

„Sest silmapilgust, kui teid esimest korda nägin.“

„Olge teie ka valvel,“ ütles proua Merete mahedalt.

Mina ei tea, kuidas ma sellele sattusin, võiksin vanduda, et proua mahedas toonis oli midagi tungiva hoiatuse taolist. Pärast olen

veel sageli selle seisukorra peale mõelnud ja oma arvamisega peaaegu kindlusele jõudnud. Ta oli äkki kartma löönud, nii, nagu ta seal seisis ja oma kaunist keha kõrge tooli vastu toetas, kartma, et midagi võiks juhtuda — ja see kartus andis end saladuslikul viisil minule tunda, näis, nagu oleks tema vaikne hoiatushüüd mulle südamesse tunginud. Olge ka teie valvel, — minu peaaegu pidas neid sõnu kangekaelselt kinni, ma kohmetusin, olin hetkeks nõutu. Ja selles nõutuses ei tunnud ma midagi muud, kui pealelõunase päikese palavat pistet, mis tungis läbi hõreda aknariide ja langes minu kuklale ning kaelale nagu mingi müstiline vedelik. Ja üsna äkki teadsin, et selles paistuses peitub hädahoht, äkki tundsin jäiset külma — ja tahtmatult käänasin kõrvale ning tõmbasin pea varju.

Olen veendunud, et kuul lasti revolvril samal hetkel, kui mul jäine tunne kuklasse tekkis. Oleks ma viivitanud vaid ühe sekundi, kuul oleks mind tabanud. Kuulsin seda oma kõrva juurest mööda vuhisevat — ja kohedat müri- nat sünnitades langes põrandale üks Greeka vaasidest ning purunes tuhandeks killuks, kuna selle taga seinas haigutas nüüd sügav avaus, millest praod, nagu tähe kiired igasse kaarde tungisid.

Kära järele tekkis sügav vaikus ja ma tõmbasin end veel kaugemale varju. Tõendan, et sel minutil olin ma vähem põrutatud möödunud surma hädahohest, kui järelekaajast, mis proua Merete tummast hoiatushüüdest helises veel ikka minu südames. Mind valdas mingi üle-meelne tuju.

„Teil pole täna õnne,“ ütlesin, „esiteks lihvitud kristallklaas ja nüüd see Greeka vaas. Arvatavasti ei ole ta ehtne.“

Kumbki ei vastanud. Ma jätkasin edasi:

„Nüüd mõistan ma teie mõistatuslist kaugusse vaatamist, proua Merete. Arvasin, et see on müstiline unistus, kuna see oli ainult märguanne neile seal teisel pool uulitsat. Kas pauk tuli rõdult laste hulgast? See näis olevat meistri-pauk. Kahevõitlus on siis alanud, kuid mulle näib, et mitu on ühe vastu. No, ja, olgu lubatud kõik.“

XLVII.

Tunnistan, et ma ei ole arg, kuid ühtlasi mõõndan, et arg olla — on isemoodi voorus. Uue-aja õigusteadus ütleb kavatsatud kuriteost, et seda siis ettekavatsetuks tuleb pidada, kui kurjategija teadvuses vastupõhjused ennast on ilmutanud. Vahe argtuse ja mitteargtuse vahel on see, et arg vastupõhjustele, mis end tema teadvuses ilmutavad, järele annab, kuna mittearg neist üle vaatab ja peaaegu liikult oma silma-

pilgutunde mõjul tegutseb. Oleksin ma arg olnud, oleksin otsekohe peale seda ebaõnnestunud minu elu kallale kippumise katset vähemalt esialgul oma julgeoleku eest muretsenud. Ma oleksin võinud jumalaga jätta, meeldiva koosviibimise eest tänada, all uulitsal autosse istuda ja sel viisil kahju kannatamata, kui iga teine kilpkondlane, oma teed minna. Ei, tunnistan, arg ma ei ole; jumal teab, kas ma edevuse sunnil tol hetkel vast oma vahvust isegi veidi näidata ei tahtnud. Tõmbasin ühe tugitooli lähemale ja istusin.

„Veel ei ole meie valmis,“ ütlesin, „veel pole meil kaup koos.“

Dr. Gravenhag astus akna juure ja tunnistas majade rida teiselpool uulitsat. Ta silitas mõttes käega üle juuste.

„Õnnetu pauk,“ ütles ta, „tänapäeva noored on nüüd peale sõda üpris toored, kõik kelgivad sõjariistadega. Kõige pahem on lugu Greeka vaasiga, mille väärtust proua Merete nii väga hindas.“

Seitsme marga neljakümne penniline väärtus, mõtlesin endamisi. Valjusti ütlesin:

„Palun teid teisi tempe mitte enam kavatseada. Ma ei lase enesele ootamatult kallale tikkuda ja revolver on mul iga silmapilk käepärast. Katsume sedamaid mingi kokkuleppe saavutada. Kui palju on 300.000 kroonist veel teie käes?“

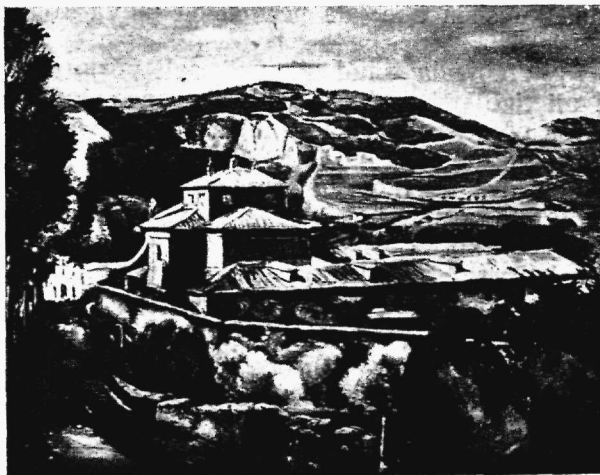
„Millisest 300.000?“ küsis dr. Gravenhag.

„Jah, millisest?“ küsis ka proua Merete.

„Ma mõtlen seda 300.000, mis Marcus Friisi tapmise järel teie kätte langes.“

„Vaene poiss — mis ebamäärane mõttekäik,“ ümises dr. Gravenhag endamisi.

Vaatasin kella.

Klooster Hispaanias.

Henry de Varroquier.

NÄITED PRANTSUSE KUNSTINÄITUSELT — „SÜGISSALONGIST“.

Muhameedlaste matusepaik.

Albert Guindet.

„Viie minuti järel lahkun siit,“ ütlesin, „ma elan Kaiserhofi võõrastemajas, tuba nr. 304. Täna on meil 26. august. Me läheneme kuu lõpule. Enne kui ta lõpeb, tahaksin sest asjast vabaneda. Ma oletan, et natuke üle 250.000 krooni on saagist veel järel. Nõuan, et teie, mu herra, teete mulle kõige hiljem ühehommene külaskäigu. Siis tahan teile täpp-täpilt selgeks teha, kuidas seesinane, ainuke omapärane röövmõrtsukatöö toime pandi, kuidas võib võita suure varanduse, kui üks vilets mehike maha lüüakse, kui peategelasena toimib keegi tark ja etterehkendaja arst. Tahan seda sündmustikku peensusteni läbi arutada, sest nüüd tunnen ma tervet lugu täpselt, esimestest kavatsustest pangsionis, siis ettevalmistustest Gentoft'e väikeses, mahajäetud suvilas kuni tapmismomendini teie omas korteris! Küll oli teil kõik targasti valmis mõeldud ja läbi viidud! Aga ometi, mu herra, olete midagi unustanud, — väikesed unustused, need just ongi, mis toovad langemist kõige arukamatele ja kaaluvamatele mõrtsukatele. Teie olite unustanud hääni. See olen mina. Hääni haistab penikoorimate kaugusel raiska ja kuritegu. Nüüd

on ta siin, et võtta, mis temale õigusliselt kuulub.“ —

„Kallis, armuline proua,“ jätkasin edasi, „hakkab juba pimedaks minema ja hämariku valgustus uulitsalt tülitab mind. Kas te ei oleks lahke ja tõmbaks aknariided koomale. Ja teid, mu herra, palun ma elektri põlema süüdata. Te seisate just nupu kõrval.“

„Õhtu on veel valge,“ rääkis Gravenhag vastu (ta kõneles imelikult kähiseval häälel), kui teie aga seda soovite...“

Ta keeras tule põlema, ja samal ajal tõmbas proua Merete paksud akna eesriided põrinal kokku.

Tõusin püsti.

„Nüüd lähen,“ ütlesin, „kuid ma ei tahaks enam teistkorda saatust välja lutsuda. Praegu oli paras aeg toredasti valitud, kus autod ja vankrid teatri ette sõitsid ja oma mürinaga revolvrüpaugusumbutasid. Ma ei tea, mis teil muidu veel võib varuks valmis olla, sellepärast pean tegema oma korraldused. Dr. Graven-

hag,“ jätkasin edasi, „koridor on pime, olge nõnda lahke, tehke valgust ja avage trepikoja uks.“

Vististi oli minu olekus midagi, mis sundis sõna kuulma. Ta läks välja. Kui ta ei oleks mu käsku täitnud, oleksin toime pannud mingisuguse vägivaldse teo. Väljas keerati valgustus lahti ja ma kuulsin luku naksatust. Trepikoja uks avati.

Siis ütlesin proua Meretele: „Mina jään kahevõitluses võitjaks. Soovite teie seda?“

„Jah,“ vastas ta.

Hüüdsin valjusti: „Dr. Gravenhag, tulge sisse!“

Ta tuli saali, kahvatu ja ebakindel.

„Astuge sinna,“ ütlesin ja näitasin talle tema kohta.

Ta kuulis sõna.

„Nüüd lähen ma. Ärge ennast liigutage.“

Kuna ma välja läksin, ei lasknud ma teda silmist.

(Järgneb.)

PAHANDUS.

J. PARIJÕGI.

Meie oleme nüüd Reedu poisiga pahased, ei mängi enam temaga ega kedagi. Nende isa ja ema on ka meiega pahased. Meil oli ikka suur pahandus, nende isa ja ema käisid meil õigust nõudmas ja riidlemas ega luband meiega eluajal enam head sõna rääkida.

Aga minu süü see küll ei ole, Reedu poisil on ikka rohkem süüd. Kui meie mängisime tänaval seda taeva ja põrgu teed, siis oli esiteks Reedu Artur Jumal ja mina olin inimene. Tema tõmbas külatänavale jalaga esiteks ühe tee, siis läks see tee kaheks, teine läks taeva, teine põrgu. Ja mina olin siis inimene ja tulin maailmast. No läksin siis ikka vahest taeva, vahest põrgu, kuidas juhtus. Ega sest siis kedagi old, see oli aga mängust nii. — Siis olin mina Jumal ja tegin uued teed, panin taeva kohta kivi alla lilled ja põrgu kohta ohakad, aga peale panin mõlemale lilled, et ära ei tunneks. Siis oli Artur inimene ja tuli maailmast. Kui sinna kohta sai, kust ikka need taeva ja põrgu teed algavad, siis ikka mõtles küll, et kuhu nüüd minna... ja läks põrgu. Ja siis teist ja kolmandat korda ja ikka mitu korda järjest läks põrgu. Eks siis tuli temal süda täis, ajas jalaga kõik teed ja taeva ja põrgu segamini ja ütles, et tema ei hakkagi enam.

Mina ütlesin:

— Äh-äh, sul jälle nüüd süda täis, et taeva

ei osanud minna, siis sellepärast enam ei hakkagi.

Tema ütles:

— Sa, Pari poiss, tegid valskust, sellepärast ma enam ei hakkagi.

— Kuidas ma valskust tegin? Eks sa ise näind.

— Tegid jälle, tegid jälle jah!

Minul oli ikka hea meel, et tema põrgu läks. Mina keksisin ühe jala peal sinna taeva kohta ja ütlesin:

— Võib olla, saad ikka päriselt põrgu, kui sa nii tige poiss oled. Siis mina aga laulan, kui sa põrgus oled, et: — hüpake, karake, küll te põrgus põlete.

Siis tuli tema minu juure ja tonksis mind jalaga. Aga ma siis ei teind veel midagi. Kui tema teist korda tonksis, siis võtsin kepi maast ja valasin sellega. Et mis ta siis tonksib, peaks ikka saamagi põrgu teine.

Tema hakkas esiteks kõvasti karjuma, jooksis oma tuppa ja kutsus Arno ka välja. Siis tegid mõlemad kõiksugu rumalaid tükke ja hakkasid tänitama:

— No tegid jälle valskust, tegid jälle jah!

Mina ütlesin:

— Ära tänita, vaata valan kepiiga veel.

Tema seda rohkem hakkas:

— Äh-äh, sa oled jälle uhke, et teil sajarublane hobune, no ole uhke, ole.

Siis tuli ise kesk tänavat ja sülitas meie poole.

Sule August tuli meie poole appi ja aitas Reedu poissi söimata, nende poole läksid Mustika Villu ja Leeni ja aitasid ka söimata.

Kui Reedu poiss ikka meie värava juure tuli, siis mina ütlesin:

— Mis sa kooserdad siin oma kõverate jalgadega, kasi minema, vana kõverjalg!

Sest temal olid põlvede kohast niisukesed kõverad püksid, ja siis justkui oleksid old ja-lad kõverad.

Tema tuli ikka ligemale, jõllitas silmi ja ajas ühtelugu:

— Kas teil on nii palju raha, et kõik katuse räästad on täis? Kas on? Rikas-rikas, rikadi-rikas!

Nendel Reedu omadel on kohe see mood, et meid rikkaks söimavad kui pahased on; nende isa on ka niisuke.

Nüüd hakkas August mulle jälle appi, läks temale vastu ja ajas:

— Kreepa-kreepa, krepadi-kreepa!

Sest Kreepa on Reedu poisi söimunimi.

Aga see ei aidand kedagi, Reedu poiss tuli veel lähemale ja norjs aga:

— Rikas-rikas- rikadi-rikas! Ise rikas küll, aga ema käib meilt tassiga kohvi laenamas, et: „ole hea, Reedu ema, anna kohvi, meie Jaan muud ei joo kui kohvivett.“ Rikas-rikas, rikadi-rikas!

Siis sai minul süda täis ja mina ütlesin:

— No pagan! Seda sa valetad, Reedu poiss. No millal meie ema käis teilt kohvi laenamas? Aga teie isa laenas meilt küll raha, kui laadalt uue hobuse ostis. Vana Kreepa!

Ja Sule August ütles ka:

— Kreepa-kreepa, krepadi-kreepa!

Joosep oli ka kole julge poiss, läks kohe tema ligidale, sülitas tema poole ja ütles:

— Sa oled Kreepa poiss!

Siis tema näitas meile keelt ja jooksis tuppa. Kui tagasi tuli, siis hoidis kätt selja taga, aga meie ei teadnud, mis see on. Kui meie ligi sai, siis võttis veetoobi seljatagant ja viskas meie peale vett. Joosep ja Sule August said märjaks, aga mina suurt ei saand.

Sule August ütles: „no kurat!“ ja jooksis meie tuppa ja tõi sealt veetoobi. Siis seisime meie ja August oma kaevu juures ja Reedu poiss ja Mustika omad nende kaevu juures ja pidasime veesõda. Saime ikka kõik märjaks.

Siis käis vabrikuvile, et — õhtale, ja Reedu poiss viskas veel viimase toobitäre ja läks siis minema. Ise lubas veel isale ja emale kaevata, et küll siis meie saame.

Meil olid riided kaunis märjad, minul ja Sule Augustil olid püksid märjad, Joosepil oli pluusa eest märg. Aga Reedu poiss oli ka märg ja Mustika omad olid märjad.

Meie hakkasime siis hirmuga ootama, millal isa ja ema koju tulevad. Noh siis tulevad Reedu omad Artur käekõrval meile õigust nõudma ja riidlema. See Reedu poiss on kohe vali isale ja emale kaebama, kui midagi vähe on. Siis saame ema käest peksta, et miks meie läheme külalaste hulka, et kas oma õues ei mõista mänd-gida.

Esiteks tuli ema koju. Siis ei old veel kedagi. Ema hakkas talitama, meie hakkasime Joosepiga appi ja tegime kõik ise ilma käskimata. Et kui meie head lapsed oleme, siis ehk Jumal teeb nii, et Reedu kõverjalg ei kaebagi emale. Siis tuli Reedu isa koju. Joosep käis aia vahelt nende õue piilumas, et kas Artur juba kaebab. Aga midagi ei näind. Siis tuli meie isa. Meie täna ei läind isale vastu ega kedagi. Isa andis meile saia, aga meil ei oldki hea meel.

Siis läks veel vähe aega mööda ja siis tulid. Ees Reedu ema ja Artur. Arturil oli mokk tõlakil, ja hoidis ema seelikust kinni. Taga oli nende isa, põll ees, kuidas töölt tuli.

Meie pistisime Joosepiga hobuselauda nurga taha puupinu vahele ja mõtlesime, et: „no nüüd saame!“

Kui meie ema neid nägi, siis jäi seisu, tegi naerunäo ja küsis:

— Kas ka laupäeva õhtul?

Aga Reedu omad ei vastand musta ega valget.

Siis tuli nende isa ette ja ütles meie isale:

— Kuule, Jaagup, miks see siis sedasi on, et sina oma lapsele voli annad teise last peksta? Poisil on silmad paistes. Artur, näita siia!

Artur pistis tõinama, aga tal ei old kedagi silmad paistes, ega ma talle vastu nägu ei löönd, selga vähe virutasin.

Siis hakkas nende ema:

— Kas minu laps ei maksagi midagi? Kas minu laps ei maksagi midagi!

Meie ema ütles:

— No vaata poissa, küll ma neile näitan. Või jälle kaklesid.

Meie kartisime, et nüüd ema tuleb meid ot-sima ja läksime kaugemale puupinu taha. Aga isa oli ikka vähe meie poolt ka. Tema vaatas Arturit ja ütles Reedu isale:

— Ei poisil ole viga midagi. Mis sa tühja ajad, Mihkel, laste asi.

Aga Reedu omad olid täna kole tigidad. Nende ema muudkui puhus aga ja tegi ikka äh! ja äh!

Mina teadsin küll, et kui nad liiga tigidad on ja ise riidu lähevad, et siis meie peksta ei

saa. Meie tulimegi puupinu tagant välja. Ja siis oligi riid lahti.

Nende isa ikka karjus:

— Anna aga sina oma lapsele õigus, siis võib teiste lastega teha, mis tahab! Anna aga õigus! Siis sinu lapsel on külatänaval õigus haukuda ja võrrata, et ma sinu käest raha laenasin. No sa laenasid mulle heinu, no sa laenasid raha, no mis sa siis lapsi lased ette võrrata. Ma toon heinad täna tagasi, ma maksan võla kinni! Võta hobune ära! Aga kus on minu seatapmise puss? Anna see kätte!

Meie isa esiteks ikka ei öeld midagi, aga siis vihastas ja ütles:

— No kuret, Mihkel...

Nüüd mina sain aru, et isa on vihane. Ega tema muidu ei vannu millalgi, aga kui õige vihane on, siis ütleb kuret, see tähendab siis, et: kurat.

Isa ütles ikka, et: — no kuret, Mihkel, mis sa ajad! Puss läks katki, ma pakkusin sulle raha, sa ei tahtnud. Sul on mulle ikka suurem võlg maksta, kui see sita puss. Mis sa võrdad!

Siis Reedu omad ikka riidlesid veel ja läksid koju ja hakkasid meile heinu tooma. Tõid kuus korvitäit heinu tagasi, mis talvel ikka laenasid.

Kui heinad olid toodud ja meie hobuselauda ette maha puistatud, siis ütlesid ise, et: „noh!“ Ja nende ema läks meie isa juure, tõstis seelikud üles, näitas oma reisi, keerutas ennast ikka ja ütles:

— Noh, vaata, vaata, kas mul on kõverad reied! Noh vaata! Sinu laps haugub justkui koer, et minul on kõverad reied.

Aga seda oli Reedu poiss valetand. Ega ma siis seda öeld, et nende ema l on kõverad jalad, ma ütlesin, et t e m a l on. Sest temal on põlvede kohast miisukesed kõverad püksid, siis justkui oleksid jalad kõverad. Praegugi seisib oma kõverate pükstega nende ema juures, enesel moka tõllakil, ja hoidis ema seelikust kinni. Kui lähaks ja annaks talle praegu!

Aga meie ema hakkas hääbistama:

— No küll on nüüd! Lase seelikud maha! Eks sul häbi ole — laste ees.

Siis tuli temal ikka häbi, ja laskis seelikud maha. Ise tänitas ikka edasi ega luband meie rahvaga enam eladeski head sõna rääkida.

Aga siis tuli nende isa jälle meie õue. Ikka hobune käekõrval ja teises käes saag ja kirves.

— Noh, Jaagup, siin on hobune, võta oma võlg ära. Mul ei ole raha. Raiu oma kahekümneviie rubla eest tükk ära. Saame pooleks, siis saad oma jao kätte. Siis ei ole tarvis sinu lapsel külatänaval võrrata, et mulle raha laenasid.

Ise ikka tükkis isa peale ja pakkus saagi ja kirvest, et muudkui: „hakkame saagima.“

Mina sain aru küll, et tema norib isaga. Kes see siis hobuse pooleks saeb, siis sureb ju hobune ära. Ja mis sa ikka teed selle poole hobusega. Tema aga noris nii.

Siis sai isa kolevihaseks, pörutas jalaga ja ütles kõvasti:

— Kasi minema! Kasi minema! Ma ütlen heaga.

Isa oli nii vihane, et Joosep lõi kartma ja hakkas nutma. Aga ega isa temaga vihane old, isa võttis ta hoopis oma sülle, kasis ta nina ja ütles, et: — ära nuta, ära nuta!

No siis löid Reedu omad ka kartma ja läksid oma hobusega ära.

Isa pani jälle Joosepi maha, aga oli ikka vihane, ikka kõndis õues, näris heinakõrt ja ütles:

— No küll on komet!

Siis hakkas heinu lakka panema.

Emä tõi pudru lauale. Puder oli kõik kõrvend. Meie läksime Joosepiga tasakesi tuppa, istusime akna alla kella juure ja olime nii tasa kui hiired. Siis liukati Reedu toa aken prauhti lahti, nende ema istus akna alla ja hakkas haleda häälega kõvasti laulma:

— R-roosi istus kamberis,
aeg oli igav ootes...

Seda laulu laulis ta ühtelugu, kui nende isa käest peksa sai ehk muidu kolevihane oli.

INIMESE ELUHOONETE AJALUGU PILTIDES.

Inimeste esimesed eluhood polnud õieti hood, vaid koopad ja urkad.

Sarnaseid koopaid on pärastpoole leitud ühes luude ja hammastega, mis nende ürginimeste toitmise kohta selgust annavad. Ürginimeste esimene ehituskunst seisib lihtsalt selles, et oma koopakodusid laiendada ja mõnustamiseks teha.

Pärastpoole, kui inimene rohkem arenes, hakkas ta hurtsikuid ehitama, mille sarnaseid tänapäev eskimod näiteks veel tarvitavad. Sarnased onnid ei erine suuremalt koobastest, neil on samuti üksainus ühekordne ruum. Pealegi korstnata. Pikk oli inimese arenemiskäik esimesest suitsuonnist kuni ehitusteni, nagu Milano kirik ja püha Markuse katedraal Veneetsias.

Ajajooksul õppis inimene kive tarvitama. Ta hakkas isegi kunstlikult kive tegema — see oli telliskivi, mille abil ta ilusaid hooneid kõiksugu peensustega võis ehitada.

Mida võib luua inimeksi kivist, sellest kõneleb küllalt elavalt jumalik ehituskunsti saavutus — Kreeka Parthenon, mis umbes 500 aastat e. Kr. Kreeka „kuldaastasajas“ ehitatud; üleni valgest marmorist, ilma suurema kujuri Pheidias'i geniaalsete raidkujudega kaunistatud.

Tähelpanemisväärt on, et Kreeka arhitektuuris kusagil ei esine kaared või võlvid. Kreeklased õppisid kunsti suhtes nii mõndagi egiptlaseilt, kelle õige varases ehituskunstis siiski leiame kaart või võlvi, isegi teravtipulist, nagu tihti kirikuis.

Kreeklastele järgisid roomlased, kes aga kunstis ei ulatanud kreeklastele. Ei suutnud roomlased luua midagi, mis oleks Parthenon'ist

üle käinud. Roomlased töid kaare ehituskunsti. Selle sõjaka rahva armsaimad ehitused olid võiduvärvad suurte hiilgavate sõjavõitude või mõne vahva sõjakangelase ülistuseks, nagu neid on Roomas ja mitmel pool mujal Itaalias. Londoni marmorist võiduvärv on midagi sarnast, samuti Pariisis, Peterburis ja mujal pealinnades.

Viimasel ajal on ehitamise suhtes suuri leidusi tehtud. Puu asemel on ehitusmaterjalina hakatud

tarvitama rauda ja teras. Ei uju merel ükski puust laevad, vaid XIX aastasaja keskel hakati ehitama suuri sõjalaevu rauast ja terasest, mida lained samuti kergelt oma turjal edasi kannavad, nagu varemalt puust. Ka kivi asemel käsitatakse teras. Võib öelda, et me ehituskunsti kivijast astume raudaega.

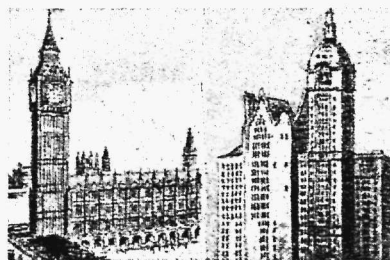
Sildade ehituste juures näib teras nagu kõige kohasem ja loomulikum.

Kuid terasest ehitatakse viimasel ajal ka maju. Ja sellega ei taha silm harjuda. Arkitektid on kimbatusest katsumud üle saada sellega, et nad teras-kesta või „luukere“ majaehituseks väljaspoolt katavad kividega. See kivikord pidi ehitust silmale vastuvõetavamaks tegema, terase inetust varjama, kuna tal kui materjaalil ehituse kindlustamiseks mingit tähtsust pole. Ta on ainult silma petteks.

Kord on mõne targa leidliku arhitekti käes, kes terasest ehitust küllalt ilusaks mõistaks luua, ka kunstile võimu andes mõju avaldada terases kui ehitusmaterjaalis.

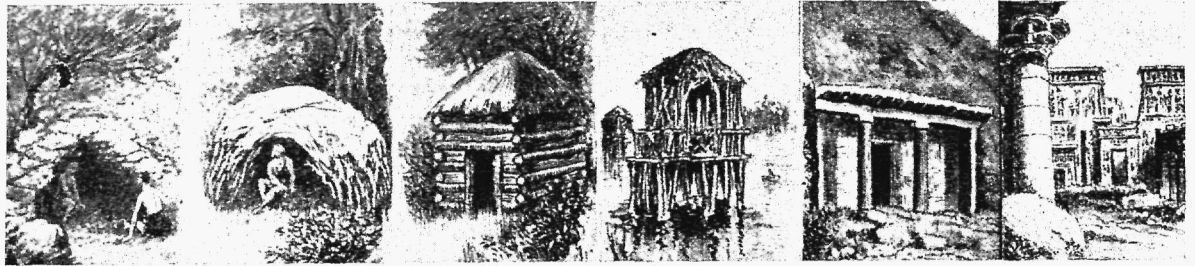
Metsinimese onn.
Ehituskunsti algaste.

Ehituskunsti viimane sõna.
Inglise parlamendihoone. Moodne Gootistiil.
Singeri maja New-York'is

EHITUSKUNSTI AJALUGU PILTIDES.

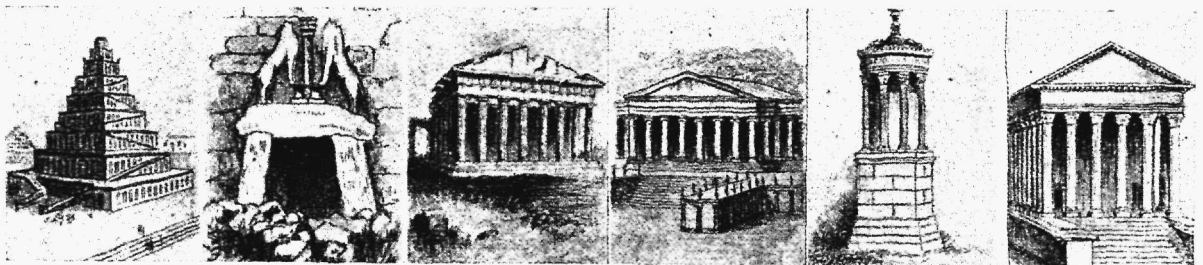

Täienenud onn.

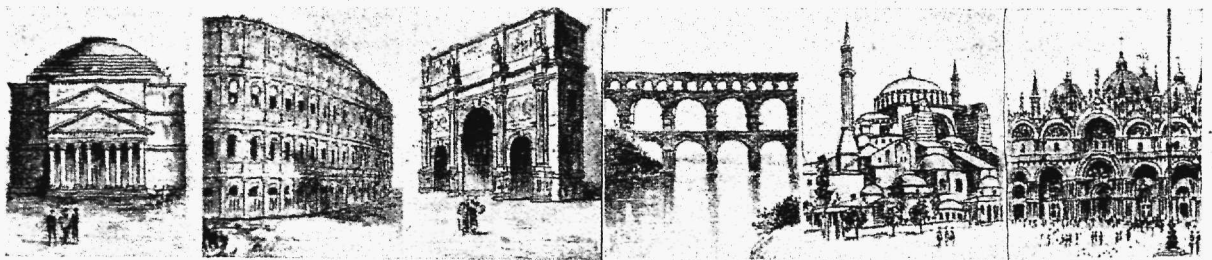
Onn okstest ja nahast.

Palkest ja pilliroost onn.

Veepealne onn.

Kaljutempel
Egüptuses.Tempel Philäs,
Egüptuses.Päikesetempel
Assüürias.Lõvivärv Vanas
Kreekas.Parthenoni tempel,
Atheenas.Diaana tempel.
Kreekas.Mälestussammas,
Korintuse stiilis.

Nimes'i tempel.

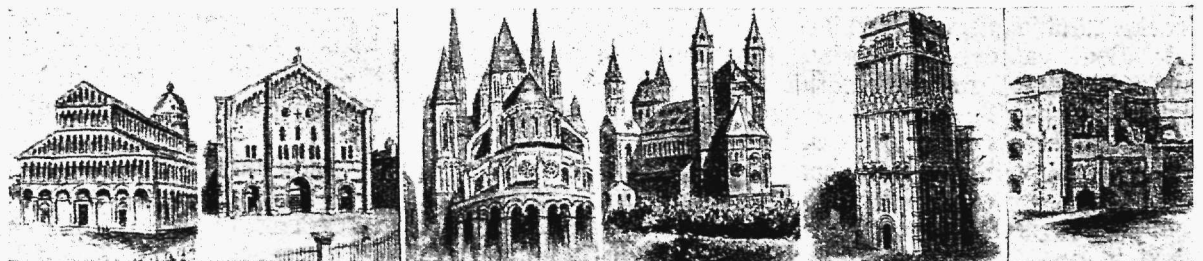

Rooma Pantheon.

Rooma Coliseum.

Constantini värv
Roomas.

Rooma-aja sild.

Sofia kirik
Konstantinoopolis.P. Markuse kirik
Veneetsias.

Piisa peakirik.

P. Michaeli kirik
Pavias.P. Etienne'i kirik
Caenas.

Vormsi peakirik.

Bartoni kirik
Saksenis.Risingi loss
Inglismaal.

EHITUSKUNSTI AJALUGU PILTIDES.

Iffley kirik,
Normandia stiil.

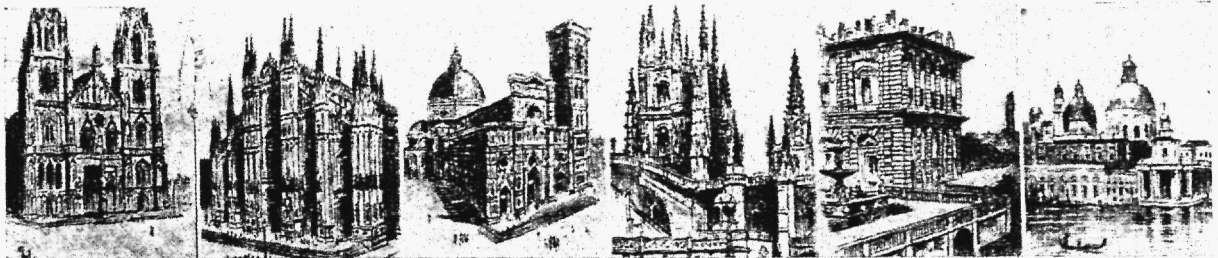
Southwark'i kirik,
Inglismaal.

Kirik York'is, Inglismaal.

Henry VII
hauakirik.

Rheimsi peakirik.
Gootistiil.

Raekoda Brügges.
Gootistiil.

Ratisbori doom.
Saksa gootistiil.

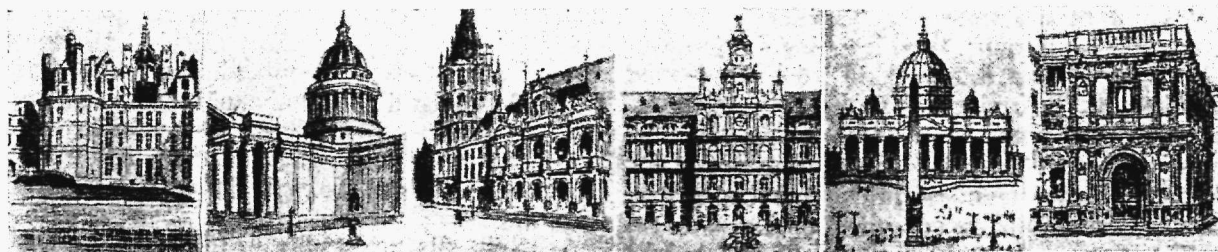
Milano doom. Itaalia
gootistiil.

Florenzi doom.
Itaalia gootistiil.

Burgosi doom.
Hispaania gootist.

Pitti palazzo. Florenzi
renässans.

P. Maria kirik
Veneetsia renässans.

Chambordi loss.
Prants. renässans.

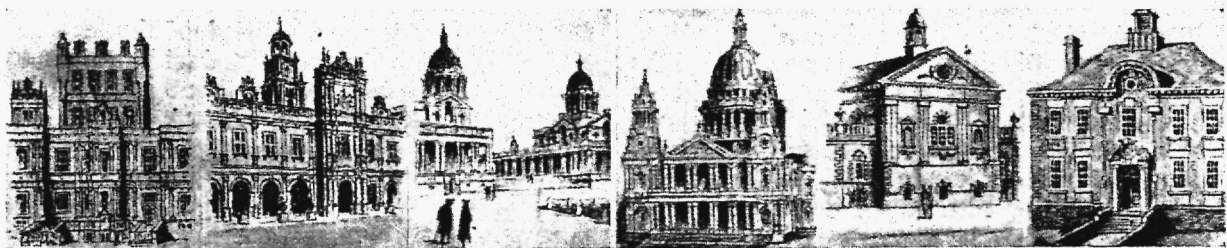
Pariisi Pantheon.
Prants. renässans.

Kölni raekoda.
Saksa renässans.

Raekoda Antwerpenis.
Belgia renässans.

Peetri kirik. Rooma
renässans.

Sevilla raekoda
Hisp. renässans.

Wollatoni raekoda.
Inglise renässans.

Hatfieldi maja. Ingl.
renässans.

Greenwichi hospital.
Renässans.

Pauluse kirik. Inglise
klassika.

Chelsea raekoda.
Kun. Anna ajast.

Newburni börse.
Kun. Georgi ajast.

JUMALARAHU.

SELMA LAGERLÖF. TÖLK. J. N.-V.

Oli kord vana talu, ja oli jõuluõhtu halli taevaga, nagu enne suurt lumesadu, ja kõleda põhjatuulega. Oli pärastlõuna, parajasti aeg, kus igaüks käsilevõetud tööd lõpetama tõttas, et siis sauna vihtlema minna. Sauna juba köeti nii tublisti, et leegid korstnast välja löid ja hulgana sädemeid ning tahmahõbemeid tuulega laiali lendas ning lumiseile pilpkatuseile puudenes.

Kuna leegid nii sauna korstnast tõusid ja tulejoana talu kohal kerkisid, hakkas igaüks taipama, et jõulud on ukse ees. Ümmardaja, kes eeskojas kummargil põrandat küüris, hakkas tasakesi ümisedes laulma, kuigi pesuvesi ta kõrval kapas jääks külmaks; sulased, kes kuuris jõuluks halgusid lõhkusid, hakkasid ühe hoobiga kaht pakku poolitama ja kirves käis nii hoogsalt läbi õhu kui oleks halgude lõhkumine aina lõbu.

Aidast tuli vanaeit, suur virn ümarikke saiakakke kaenlas. Ta läks pikkamisi üle õue suure punaseks värvitud elumaja poole ja astus ettevaatlikult üle läve peretuppa, kus ta kakud pikale pingile paigutas. Siis laotastalauklina lauale ja seadis saiad hunnikuisse, ikka üks suur ning teine väiksem ühte. See oli kummaliselt inetu vanaeit, punakate juuste, raskete, lõtvade silmalaude ning omapäraselt pingul joonega ümber suu ja lõua, kui oleksid tal kaelasooned liig lühikesed. Kuid nüüd jõuluõhtu tulles lebas sarnane rõõm ja rahu tema näol, et koguni nühagi polnud, kui inetu ta oli.

Kuid üks inimene oli talus, kes kuidagi ei saanud rõõmus olla, ja see oli tüdruk, kes kasevitsu, mida vihtlemiseks vajati, vihtadeks sidus. Ta istus koldel, sületäis nõrkeid kasevitsu jalge ees põrandal, ja sidus; aga tal puudusid sitked väädid vitsade kinnikõitmiseks. Tarel oli lai, madal aken väikeste ruutudega, nende kaudu langes tulekuma saunast tuppa, kargles põrandal ja kuldas kasevitsu. Mida lõbusamini tuli lõkendas, seda tusesemaks läks tüdruku meel. Ta teadis, et vihakimbud koost varisevad, niipea kui keegi neid kiputab, ja et ta see eest teiste nõrkeid ja pilkamist pidi kannatama ja häbi tema kanda jääb kuni uued jõulud tuletunglana sest korstnast kerkivad.

Kuna ta nii istus ja murega võitles, astus tarre mees, keda ta kõigist kõige enam kartis. See oli peremees Ingmar Ingmari poeg ise. Kindlasti käis ta saunas vaatamas, kas ahi ka küllalt kuumaks on köetud ja nüüd tahtis ta näha, kuidas lugu vihtadega. Vana oli Ingmar

Ingmari poeg ja ta austas kõike, mis vanast kombest pärit. Just sellepärast, et inimesed uuemal ajal enam nii ei hoolinud saunas käimisest ja vihtadega vihtlemisest, pani ta sellele suurt rõhku, et tema talus seda tehtaks, ning korralikult tehtaks.

Ingmar Ingmari poeg kandis vana lambanahkset kasukat ja nahkpükse ning pigitraadiga õmmeldud säärega saapaid. Ta oli määrinud, habe ajamata, ja astus oma vaikselt pikaldasel kombel nii tasa tuppa, et teda kergesti mõneks kerjajaks pidada oleks võinud. Ta nägu näitas samu jooni ja umbes sama inetust nagu naisegi oma; nad olid sugulased ja juba ammust ajast oldi harjunud igaüht kõrgesti austama, kellel säärane nägu oli. Sest tähendas palju, kuuluda Ingmarite vanasse suguvõssa, mis üle kogu maa alati kõige kuulsamaks ja ausamaks olnud; kuid kõrgeim, milleni võis ulatuda inimene, oli Ingmar Ingmari poeg ise, see rikkaim, targeim ja vägevaim kogu kihelkonnas.

Ingmar Ingmari poeg lähenes tüdrukule. kummardus, võttis ühe valmis viha ja õõritas seda õhus. Kohe lendasid vitsad laiali; üks paiskus jõululauale, teine kõrgele voodile.

„Ehee, lapsuke,“ sõnas vana Ingmar ning naeris, „arvad sa, et säärased vitsad kõlbavad, kui Ingmarite saunas viheldakse? Või kardad sa nii koledasti oma naha pärast?“

Et peremees seda nii väga pahaks ei pannud, kogus tüdruk julgust ja ütles, et küll ta juba tublid vihad teeks, kui talle aga häid vääte antaks.

„Noh, siis peab sulle ju tublisi vääte muretsema,“ vastas vana Ingmar, sest tal oli päris jõulutuju.

Ta läks tarest, astus üle ümmardaja küürimiskapa ja jäi lävele vahtima, keda võiks sallu kasevääte tooma saata. Sulased alles lõhkusid jõuluks puud, poeg tuli jõulupõhkudega reheat, mõlemad väimehed vedasid töövankrid kuuri, et õuele pühapäiset ilmet anda. Ühelgi polnud aega kodunt lahkuda.

Siis võttis vanamees vaikselt nõuks ise teele minna. Ta astus põiki üle õue, nagu tahaks ta talli minna, vaatas korra ümber, kas teda ehk keegi tähele ei pane, ja lipsas siis laudamüüri taha, kust enam-vähem tallatud tee metsa poole viis. Taat ei arvanud tarvilikuks kellegile teatada, kuhu ta läks, sest muidu võis pojale ehk ühele väimeestest meele tulla teda ta ettevõttes takistada. Ja vanad

inimesed tahavad juba kord parem omapead talitada.

Ta läks üle põldude, läbi väikese kuusiku ja jõudis kaasiku juure. Siin käänas ta teelt kõrvale ja astus sügavasse lumme, et mõnd mulluaastast kasevõsu leida.

Seks ajaks oli tuulel viimati korda läinud, mille kallal ta päeva läbi kangutanud: ta oli lume pilvist lahti kiskunud ja tuli nüüd tuisates läbi metsa, pikk lendlev lumihelmist saba taga.

Ingmar Ingmari poeg kummardas parajasti oksa lõikama, kui tuul tuhinal suure lumekandamiga kohale jõudis. Sel silmapilgul, kui vanamees end sirgu ajas, pääsis tuul pillerkaaritama ja puhus tal suud-silmad lund täis. nii et silmi ees kirjaks läks. Tuisk keerles nii ägedalt ta ümber, et ta paar korda ringi keerama pidi.

Kogu häda seisis vist selles, et Ingmar Ingmari poeg oli vanaks jäänud. Noores põlves poleks tuisk tal vist küll pead pöörutama pannud, nüüd aga käis kõik ringi, nagu keerutaks ta jalga jõulupolkas. Ja kui ta koju minema hakkas, läks ta otse vastupidises sihis. Ta sammus otseteed suure kuusemetsa, mis kaasiku taga algas, kuna ta oleks pidanud põldude poole minema.

Ruttu jõudis pimedus ja tuisk kargles endiselt võsastikus metsaveerel. Vanamees nägi küll, et ta kuuskede all kõndis, aga ta ei taibanud, et ta valesuunas liikus; sest ka talupoosel kaasikuäärel kasvas kuuski. Nüüd aga sattus ta niivõrd metsasügavusse, et kõik ta ümber vaikines; tormi polnud enam tundagi ja puud küündisid kõrgele, nad olid paksud ja tugevatüvelised. Nüüd märkas ta, et ta ära oli eksinud ja tahtis ümber pöörata.

Ta oli nagu unenäost vallatud ja ärevuses, et temaga võis juhtuda, et ta ära eksis. Ja kuna ta nii teeta metsas seisis, oli ta pea nagu segane, ta ei teadnud kuhu poole minna. Ta läks kord ühes sihis, siis jälle teises. Viimaks tuli talle mõte minna oma enda jälgi mööda tagasi, siis aga saabus pimedus ja ta ei seletanud enam jälgi. Ja kõrgemale ja ikka kõrgemale küündisid puud ta ümber. Mingu ta kuhu tahes — ta mõistis, kuidas ta ikkagi kauges metsaservast.

Oli päriselt nagu ära võlutud ja nõiutud:

õhtu otsa jooksis ta metsa mööda ja jäi viimati veel sauna hiljaks.

Ta keeris mütsi teisepidi ja sidus sukapaela sõlmed ümber, aga pea jäi endiselt segaseks, ja juba saabus pilkane pimedus ning pani ta uskuma, et tal ööseks tuleb metsa jääda.

Ta najatas kuusetüvele ja seisis vakka, et koguda mõtteid. Temale oli see mets ju üsna kodune. Ta oli ta ju risti ja põiki läbi käinud ja tundis pea iga puud. Poisikesepõlves juba oli ta seda metsa mööda luusinud ja lambakarja hoidnud, siin oli ta luuramiskäikel käinud, metslindudele püüniseid seades. Noorimehena oli ta metsaraiumistel kaasa aidanud. Eks ta näinud teda laastatuna kuni ta silma all uus mets üles kasvas.

Viimati näis, kui teaks ta nüüd, kus ta on. ja ta arvas, et kui ta vaid nõnda ja nõnda läheb, siis õigele teele välja tuleb. Aga kuidas ta ka ei sammunud — ta sattus sügavamale ja ikka sügavamale metsatihniku.

Lõpuks tundis ta kindlat, siledat põhja jalge all ja ütles endale, et ta nüüd vist mõne tee on leidnud. Seda katsus ta nüüd kinni hoida sest tee pidi viimaks ikkagi kuhugi välja viima. Kuid tee lõppes aasal, mis tuisule vabaks tallermaaks, kus polnud enam ainsatki teed ega jalgrada — vaid lumehanged ja augud. Nüüd oli vanamehe julgus otsas ja ta tundus vaese viletsana, kellele määratud metsas lageda taeva all surra.

Ta hakkas väsima raskest rändamisest läbi lume ning jälle ja jälle istus ta kivile jalgu puhkama. Niipea kui ta aga istus, kippus uni talle peale, ja ta teadis, et ta ära külmab, kui magama uinub. Seepärast püüdis ta käia ning käia — sest see oli ainuke abinõu elu päästmiseks.

Kuna ta nii käis, ei saanud ta vastu panna soovile puhata. Ta mõtles, kui aga pisutki hingata saaks, ei hoolikski suuremat elust.

Vaikselt paigal istumine valmistas talle nii suurt mõnu, et surmamõte teda sugugi ei hirmutanud. Ta tundis isegi teatud rõõmu kujutledes, kuidas kirikus tema surma puhul pikka järellüüdu loetakse. Ta mäletas, kui ilusasti vana praost ta õndsas isa kohta oli kõnelenud; ja kindlasti öeldakse ka temast midagi ilusat. Öeldaks, et temal olnud vaneim talu orus, ja

Paberosside „Viola“ 20 tükki
kuninganna „Viola“ 30 marka
A/S. „Laferme“

kindlasti mainitaks aust nii tähtsasse sugukonda kuuluda. Ja ka vastutusest oleks juttu.

Ja-jah. Vastutusi ja kohustusi sundis see peale, seda ta teadis alati. Pidi äärmuseni jõudu pingutama, kes Ingmari poegist oli.

Ja korraga pörutas teda piksetaoliselt mõte, et teotav oleks talle, kui teda metsast kümnana leitaks. Seda ei tahtnud ta oma matusekõnes. Ning jälle tõusis ta üles ja hakkas rändama. Kuid ta oli nii kaua paigal püsinud, et suured lumelademed ta kasukalt kukkusid, kui ta jälle liikuma hakkas. Natukese aja pärast istus ta juba jälle ja unistas.

Nüüd lähenesid surmamõtted veel meelitamalt. Ta nägi mõtteis kogu matuseid ja kõike au, mis tema põrmule üles näidetak. Ta nägi suurt pidusöögi lauda pealmise korra pidusaalis kaetuna, praostiherrat ja -prouat aukohtadel, kohtunikku valge kroogitud kraega, majoriprouat mustas siidis, paksu kuldketiga, mis mitmel korral kaela ümber pandud. Ta nägi kõiki võorastetube valgeis pealisriideis, valged linad akendel. Kõik mööblid valged. Kuuseoksi teel maja eeskojast kuni alla kirikuni. Ning seda küpsetamist, veristamist ja pruulimist kaks nädalat enne matuseid. Kaks-kümmend sülda puid neljateistkümne päeva jooksul ära põletatud.

Laipe kanderaamil keskmises toas. Sütevingu äsja kōetud ruumides. Lauldakse surnukeha juures, kuna kirstukaas kinni kruvitakse, kirstul on hõbeplaadid. Õu kubiseb võõraist.

Kogu küla liikvel, et „küalakakkerit“ valmistada, kõik kirikuskäima-kübarad harjatud, kogu sügisel põletatud viin matustel ära joodud, kõik teed rahvast täis, nagu mõnel laadapäeval.

Jälle virgus vanamees. Ta nagu kuulis, kuidas matuselaulu temast kõneldi. „Aga kuidas võis ta ometi sel kombel külmada?“ küsis kohtunik. „Mis asja tal siis üldse üleval suures metsas oli?“ Ja seal vastas kapten, seda tu-

levat vist jõuluõlle ja põletatud viina arvele panna.

See äratas tema uuesti. Ingmarid olid kained mehed. Ükski ei pidanud ütelda võima, et ta oma viimisel tunnil polevat täie aruga olnud. Jälle hakkas ta käima ja käima. Aga ta oli nii väsinud, et ta vaevalt võis jalul seista. Nüüd oli ta hoopis kõrgel ülal metsas, seda ta taipas, sest maa oli metsik, täis suuri kaljurünkaid, mille sarnaseid allpool leida polnud. Ta jalg hakkas kahe kivi vahele kinni, nõnda et tal hädavaevalt korda läks end vabastada; ja nüüd seisis ta seal ja kaebas suure häälega. Nüüd oli kõik otsas.

Ja äkki langes ta maha suure haopinusse. Ta kukkus kaunis pehmelt lumele ja hagudele, nii et ta haiget ei saanud; ainult tõusta ta enam ei suutnud. Midagi muud ei ihaldanud ta enam siin ilmas, kui magada. Ta lükkas oksad pisut kõrvale ja puges sügavamale sisse, nagu oleks see mõni nahk. Aga kui ta oma keha nii pinusse asetas, tundis ta kubede all midagi olevat, mis pehme ja soe. „Siin lebab kindlasti karu ja magab,“ mõtles ta.

Ta tundis, kuidas loom liikus, ja kuulis, kuidas see ta ümber nuusutas. Ta lamas üsna vaiksest. Ta mõtles, tema poolest kas või söögu teda karu. Ühtki liiget ei jaksanud ta liigutada, et looma käest pääseda.

Kuid karu ei tahtnud nähtavasti sellele, kes sarnase kurja ilmaga ta katuse alt varju tulnud otsima, midagi kurja teha. Ta puges pisut sügavamale koopa, nagu tahaks ta külalisele rohkem ruumi anda, ja varsti selle peale magas ta korralikkude nohisevate hingetõmmetega.

* * *

Vahepeal polnud all Ingmarite vanas talus palju jõulurõõmu olnud. Kogu püha õhtu kulus Ingmar Ingmari poja otsimiseks.

Kõige pealt olid nad kogu talumaja ja kõik kõrvalhooned läbi käinud. Pööningust keldrini oli kõik läbi otsitud, siis olid nad naabritaludesse läinud ja olid seal Ingmar Ingmari poja järele pärinud.

Kui nad teda kusagilt ei leidnud, olid pojad ja väimehed põldudele ning nurmedele välja läinud. Tunglad, mis kirikulistele teed jõulujumalateenistusele pidid valgustama, süüdati nüüd ning neid kanti pöörases lumetusis kõigil teedel ning jalgradadel. Kuid tuul oli kõik jäljed kinni matnud ja ta ulumine sumbutas hääle kõla, kui nad hüüda ja karjuda katsusid. Kaugelt üle keskköö olid nad väljas, kuid viimati nägid nad ära, et vaja on hommikuni oodata, kui kadunut leida tahetakse.

Foto-Atelier
Walter Lemberg
nüüd: S. Karja t. 4. Tel. 22-96.
*Kunstiväärseid portreed. Laste
ja grupiülesvõtted. Suurendused.
Möödukate hindadega.
Igapäev kella 9-5.*

Vaevalt oli koivalge väljas, kui kõik Ingmari talu pererahvas jälle jalul oli ja mehed juba seisis õues varul metsa välja minemas. Aga enne kui nad minema said, tuli vana pereema ja kutsus nad elutuppa. Ta käskis neid täre pikkadele pinkidele istuda, ning istus ise jõululaua taha, pani piibli enda ette ja hakkas lugema. Ja kui ta oma nõrgast jõust oli otsinud, mis sellele tunnile kohasem oleks, leidis

silmad valgete ripsmetega. Muidu võisid nad üksteisest palju erineda, kuid kõigil oli ühtlane vali joon ümber suu, unised silmad ja kohmakad liigutused, nagu oleks neil kõik raske. Aga igaihe näost võis siiski lugeda, et nad selle maa esimeste hulka kuulusid ja ise teadsid, et nad teisist suursugusamad olid.

Kõik Ingmari pojad ja Ingmari tütreid õhkasid südamest piiblitlugemise juures. Nad küsi-

INGLISE POLIITIKAPARTEIDE TÄHTSAMAD JUHID.

Üleval: Baldwin, vanameelsete juht. Lloyd George, vabameelsete juht.
All: Asquith, teine vabameelsete juht. Ramsay Macdonald, tööerakonna juht.

ta loo mehest, kes läks Jeruusalemast Jeeriko poole ja langes röövlite kätte.

Ta luges aeglaselt ja lauldes vaesest mehest, kellele halastav Samaaria mees appi tuli. Pojad ning väimehed, tütreid ning tütre tütreid istusid ümberringi pinkidel. Nad kõik sarnanesid talle ja teineteisele: suured ja kohmakad, inetute, elutarkade nägudega, sest kõik nad olid võrsunud Ingmarite vanast kännust. Kõigil oli punakas juus, rähniline näonahk ja helesinised

südamed, kas küll mõni Samaaria mees leidis isa ja halastas ta peale.

Sest igale Ingmari võsule tundus, kui kaotaks ta osa enda elust, kui kellegile, kes nende suguvõssa kuulus, õnnetus juhtus.

Vanaeit luges ning luges, kuni ta jõudis kohani: „Kelle sa nüüd neist kolmest arvad selle lähema olevat olnud, kes röövlite kätte oli sattunud?“

Aga enne kui ta veel jõudis vastuse lugeda, läks üks lahti ja vana Ingmar astus sisse.

„Ema, isa on siin,“ ütles üks tütardest, ja enam ei loetud, et mehe ligemine see oli, kes talle halastust üles näitas.

* * *

Veidi hiljem samal päeval istus pereema jälle samal paigal ja luges oma piiblit. Ta oli üksi. Naispere oli kiriku läinud ja mehed olid karujahil suures metsas. Nii kui Ingmar Ingmari poeg sai söönud ja joonud, kogus ta pojad enda ümber ja läks ühes nendega metsa karujahile. Sest on juba kord nii, et mehe kohus on karu elu lõpetada, kus ja kunas teda aga tabab. Ei kõlba karule armu anda, sest varem ehk hiljem tõuseb tal ikkagi himu liha järele ja ta ei anna siis armu ei inimesele ega loomale.

Aga sestsaadik kui nad jahile läksid, oli vana perenaise suur hirm vallanud, ja ta oli lugema hakanud. Praegu asus ta selle juure, mis tänasel päeval kirikus jutlustati, kuid ta ei saanud kaugemale kui nende sõnadeni: „Rahu maa peal ja inimesist hea meel.“ Ta jäi istuma ja vahtis aineti oma kustuvail silmil neid sõnu, ning aeg-ajalt õhkas ta südamest. Ta ei luge- nud edasi, vaid kordas üksteise järele samu sõnu aeglasel venival häälel: „Rahu maa peal ja inimesist hea meel.“

Seal tuli vanem poeg tuppa, kui ta parajasti uuesti neist sõnust läbi tungis.

„Ema!“ ütles ta väga tasa.

See kuulis teda, ei tõstnud aga silmi raamatult, kui ta küsis: „Kas sa metsas kaasas pole?“

„Siiski,“ ütles ta veel tasasemalt: „Ma olin seal.“

„Tule siia laua juure,“ ütles ta, „et sulle näkku vaadata võin.“

Poeg tuli lähemale, ent kui ta pilk teda tabas, nägi ta, et too värises. Poeg pidi laua äärele toetuma, et käte vabistamisest hoiduda.

„Kas tapsite karu?“ küsis ema jälle.

Nüüd ei jaksanud ta enam vastata; ta ainult raputas pead.

Vanaeit tõusis üles ja tegi, mis ta polnud teinud sest saadik, kui poeg laps olnud. Ta astus poja juure, pani kallistades käe ta käsivarrele, paitas tal põske ja tõmbas ta pingile istuma. Siis istus ta ise ta kõrvale ja hoidis poja käs

oma peos. „Ütle mulle nüüd, mis on juhtunud, mu poeg.“

Poeg tundis kallistuse, mis teda poisikese- põlves lohutanud, kui ta end õnnetuna ja abi- tuna tunnud; ja see liigutas teda nii sügavalt et ta nutma hakkas.

„Aimain, et vist isaga midagi juhtus,“ ütles ema.

„Jah, aga see on veel hirmsam,“ nuuksus poeg.

„Veel hirmsam?“

Poeg nuttis veel härdamalt; ta ei teadnud, kuidas häälest võitu saada. Viimaks tõstis ta jämeda käe laiade sõrmedega ja tähendas kohale, mida ema praegu lugenud: „Rahu maa peal.“

„On tool midagi ühist sellega?“ küsis ema.

„On,“ vastas poeg.

„Jõulurahuga?“

„Jah.“

„Te tahtsite täna midagi kurja teha.“

„Jah.“

„Ja Jumal on meid karistanud?“

„Jumal karistas.“

Viimati sai ta teada, kuidas kõik juhtunud. Nad olid karukoobast otsinud ja kui nad nii lähedale jõudnud, et haopinu silma paistis, jäänd nad seisma, et laskeriistu korda seada. Aga enne kui nad sellega valmis saanud, karanud karu koopast välja ja otse nende kallale. Ei vaadanud karu ei paremale ega pahemale, vaid tuli otse vana Ingmar Ingmari poja peale ja pani talle hoobi pähe, mis selle maha sirutas nagu välgust tabatuna. Aga kellegile teisele ei kippunud karu kallale, vaid jooksis neist mööda metsa.

* * *

Pärastlõunal sõitsid Ingmar Ingmari poja naine ja poeg kirikumõisa ja teatasid surmast. Poeg kõneles. Vana perenaine istus juures ja kuulas pealt, nagu liikumatult, nagu kivist raid- kuju.

Õpetaja istus kirjutuslaua taga tugitoolil. Ta oli kiriku-raamatud välja toonud ja märkis sinna surmajuhtumise. Ta tegi seda veidi pik- kamisi: ta tahtis aega võita mõtlemiseks, mis ütelda lesknaisele ja pojale; sest see oli eba- harilik juhtumine. Poeg oli täiesti avalikult ju- tustanud, kuidas see kõik tulnud; kuid õpetaja tahtis meeleldi teada, kuidas nad ise selle peale vaatavad. Ingmari talu rahvas olid väga ise- laadi inimesed.

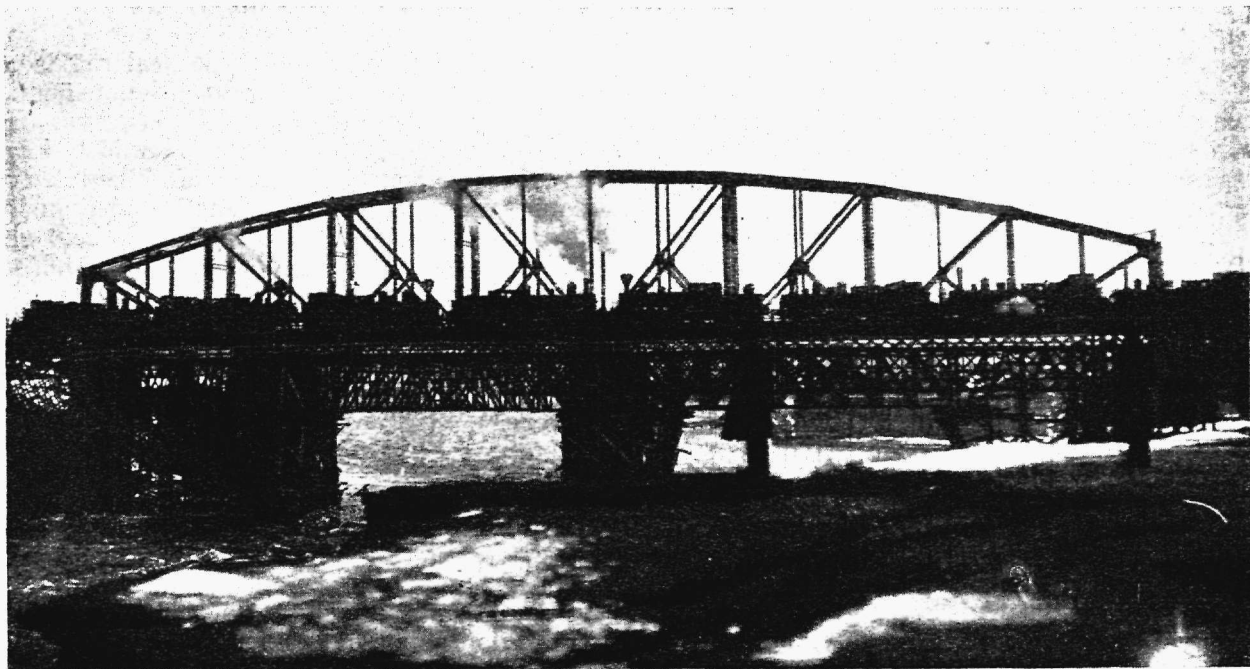
Kui nüüd õpetaja raamatu kinni lõi, ütles poeg: „Me tahtsime teile ka ütelda, õpetaja herra, et me isale mingit järellhüüdu ei taha.“

Õpetaja lükkas prillid otsaesisele ja vaatas teravalt uurides vana perenaise poole. Too is-

Meesterahva rätsepaäri M. Andreesen.

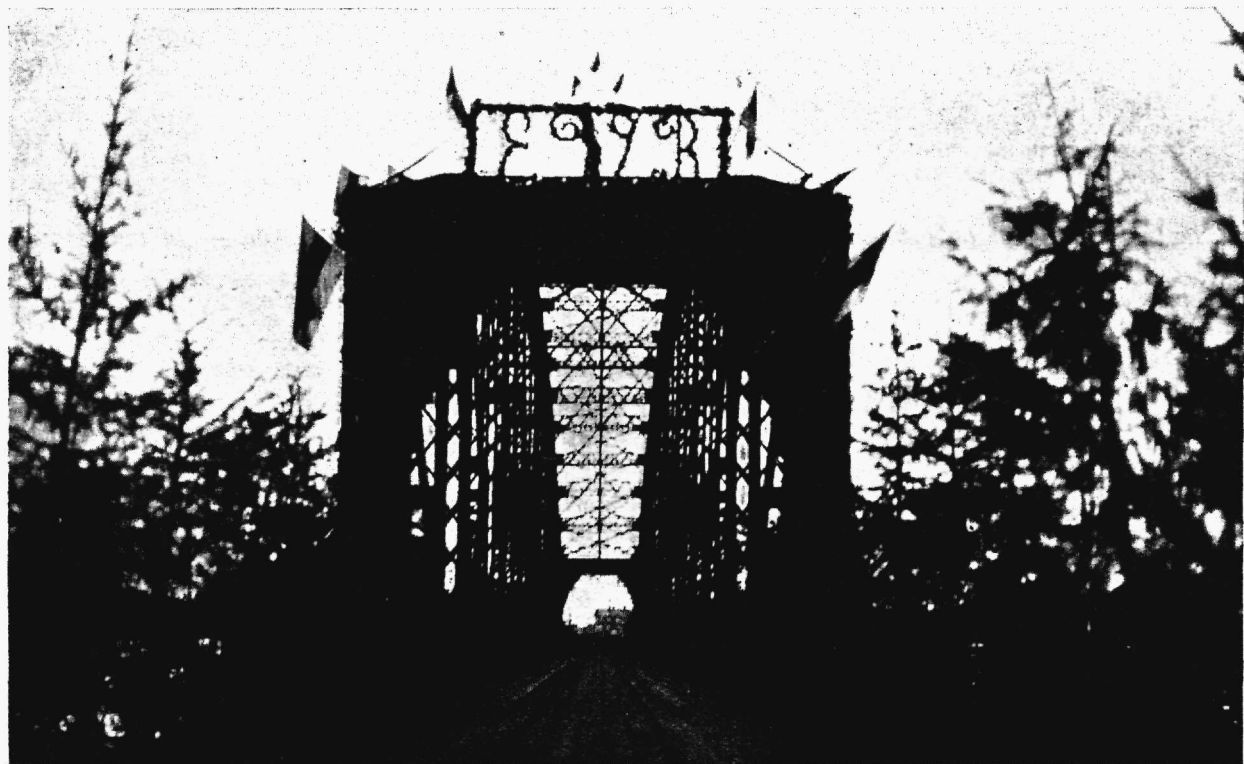
Tallinn, Rataskaevu tän. 14—4, kõnetr. 17-54.

Olen saanud Inglismaalt kõiki talvehooajaks tarvis- minevaid meesterahva palitu-, ülrikonna-, fraki- ja smokingiriideid. Peale selle suur valik palitu-, kasuka-, krae- ja kasukatenahku.

Narva sild kõrvalt.

Foto Vannas.

Narva sild otsast.

Foto Vannas.

tus endiselt liikumatult. Ta vaid kortsutas ninarätikut, mis tal peos oli.

„Me matame tema äripäeval.“ jätkas poeg.

„Nii, nii, nii, nii,“ lausus õpetaja. Tal käis pea päriselt ringi. Vana Ingmar Ingmari poega pidi mulla alla sängitatama, ilma et keegi sest teaks. Külarahvas ei pidanud künkal seisma ja vahtima, millise toredusega teda maeti.

„Me ei korralda mingit pidusööki matuseiks. Naabritele teatasime, et nad mingit „külakakerit“ ei valmistaks.“

„Nii, nii, nii, nii,“ ütles õpetaja jälle. Ta ei saanud midagi muud üle huultele. Ta mõistis küll, mis see neile inimesile tähendas matustepidustustest loobuda. Ta oli näinud, kuivõrd tore matuste-pidusöök võis lesknaisi ja vaeseidlapsi lohutada.

„Ei saa ka mingit leinarongi olema, ainult mina ja mu vennad lähevad kaasa.“

Õpetaja vaatas nagu vastust oodates vanaeide poole. Võis ta tõesti sellega nõus olla?

Ta küsis endalt, kas poeg siin ka ema tahtmist väljendab. Seal ta istus ja lasi endalt rõõvida kõike seda, mis talle pidi kallim olema kui hõbe ja kuld.

„Me ei taha kellalöömist ega hõbeplaate kirstule. Nii on see meie tahtmine, ema ja minu oma. Kuid me räägime teile sellest, õpetaja herra, et kuulda teilt, kas te ei loe seda ülekohtuseks isa vastu.“

Nüüd võttis ka perenaine sõna. „Jah, me

tahame teada, kas te arvate, et see võiks ülekohtus olla isa vastu.“

Õpetaja veel ikka vaikus, ja seal rääkis perenaine agaralt edasi: „Pea ütlema, õpetaja herra: oleks mu mees eksinud kuninga või maa-valitseja vastu, ja oleksin ma pidanud ta kaagi otsast maha tooma, oleksin ta ikkagi ausalt matnud, nagu ta isa ennevanasti, sest Ingmarid ei karda kedagi ja neil pole vaja kellegi eest sirgelt teelt kõrvale puigelda. Aga jõuluajal on Jumal rahu seadnud elajate ja inimeste vahele, ja vilets metsloom pidas Jumala käsku, meie aga murdsime, ja seepärast seisame nüüd Jumala karistus-kohtu all. Ja meile ei kölba uhkust ja toredust taga ajada.“

Õpetaja tõusis püsti ja astus vanaeide juure. „Teil on õigus sellega, mida ütlete,“ vastas ta, „teie tahtmist mõõda peab talitatama.“ Ja tahtmata lisas ta juure, võib olla rohkem endamisi: „Ingmarid on ikka suurjoonelised inimesed.“

Nende sõnade juures ajas vanaeit end pisut sirgu. Ja õpetaja nägi temas silmapilguks kogu Ingmarite suguvõsa kehastust. Ta mõistis, mis aastasajast aastasajani neile raskeverelisile sõnaahtraile inimesile oli annud võimu kogu kihelkonnale juhiks olla.

„See on Ingmaritele kohane, rahvale heaks eeskujuks olla,“ ütles perenaine. „Meie kohus on näidata, et meie meel alandlik on Jumala ees.“

Ennustus.

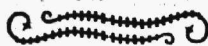
Seal vana müür ja jubejumeliselt ähmund
inkvisitsioonikoda,
kun orje kasvateti,
alandlikke, küürakaid,
kes tõntsind näol vaid mõistsid kummardada
isandaid;
kun iga hingesäde kohe kustutati
ja nüristeti iga mõtteoda.

Ning nüüd tood vana kantsi tema preestrid
oma võimulavaks veelgi püstitavad
ja paikavad ta vahiposte,
torne kõdund, veidralt vildakaid,
kun ainult öökulle, nahkhiiri lendab mööda
mõningaid;
ning elu ajakõnedele nagu kiuste
nad kõrvad ägedusen sallimatun lukustavad.

Kuid asjatu kõik! Näe — ju vabastund on
surut kirkelõõsk
ja tantsiskleden üle maie,
üle linne söosten, külade,
kõik lõhken, purusten ta juba juhistlend too tee,
kun tolmuks saab kõik vasturaie,
kui veel vaid sõõmu ühe rüüpad elu rõõsk.

Ning siis, kui vaikind ... kerkib üle hävingu-
terusu Prohvet uus,
kui päike jumaline,
varakoitne hommikkuma,
kun kõik künkad lõövad särasädeleden õhetuma
ja kuulatama jäävad ... Kummaline
siis öeldaks sõna, kajana mis kostub kõigi elavate suus.

Hella Aimra.

M Õ N D A S U G U S T .

Tuleviku leib.

Aastasadade kestes on inimele leiba väga mitmesuguste meetodide järele valmistatud, kuid ükski neist meetodidest pole küllalt rahuldav olnud. Harilikult on leiva küpsetamisel mitte nii palju tervishoidlikke kui kaubanduslikke kasusid silmas peetud.

Suurendusklaasi abil vaadeldes on nähtud nisutera koos seisvat valgust keskosast, mida kaitseb kaks kesta; kestakeste vahel leidub pruun aine. Meie praegusaegsetel veskitel on peasihiks — võimalikult valget jahu saavutada; seepärast hoitakse ainult valge keskosa alles, kuna mõlemad kestad ja nende vahel leiduv pruun aine kõrvale heidetakse. Kuid see aine kannab endas kõiki neid toitvaid elemente, mida tera keskosagi. Et see tõesti nii, selgus katseist: tuvikesed, hiired, rotid ja meresead, keda ainult valge saia ja veega toideti, surid toitvate elementide puudusel.

Mitmete aastate kestes on eriteadlased selleks vaeva näinud, et tera kõiki toitvaid elemente kasutada, sealjuures ühtlasi ka alles hoides saia valget värvi ja pehmust, kuid see pole neil kaua korda läinud.

Alles viimasel ajal on Prantsusmaal uus süsteem leitud, mis selle küsimuse hiilgavalt lahendab. Kõige pealt pestakse teri, siis järgneb leotamine ja tuulutamine, kusjuures ainult väline, söömiseks kõlbmatu kest kaotatakse, toitev pruun aine aga alles jääb. Ja lõpuks tuleb masinast mitte jahu, vaid valmis taigen välja, mida siis veel tarvis on küpsetada. Sääraselt valmistatud saial on hea maitse; ta värv on ainult väheke tumedam harilikust saia värvist.

Uue masina tähtsamaks osaks on trumm, kuhu terad trehtri kaudu sisse puistatakse. Seal purustatakse nad pöörilindri abil, mille liikumaparijaks mootor on. Masin saavutab tunnis 25—30 klgr. taigent.

Kestad langevad masina trummi põhiossa, kuna taigen samal ajal teise avause kaudu välja voolab.

Alguses tehti katseid väikemõõteliste masinatega, kuna neid tulevikus õige suuri kavatakse ehitada, sarnaseid, mis suurlinnade leivavabrikutele kõlbaksid. Uus leivavalmistamise süsteem leiab järjest üldisemat tunnustamist, ning praegu on ta Prantsus- ja Inglismaal juba laialt tarvitusel.

Uus lõhkeaine.

Vedelat hapnikku saadakse destilleerimise teel vedelast õhust. See viimane koosneb nagu gaasisarnane õhki 21% hapnikust ja 79% lämmastikust. Lämmastik on kergem ja aurb rutemini ära kui hapnik. Selle põhimõtte järele ongi kokku seatud aparaat, milles kogu lämmastik kiiresti ära aurata võib, kuna vedel hapnik järele jääb. Sel teel on kõigist segudest vaba hapniku saavutamine palju odavam ja lihtsam kui varem tarvitatud viiside juures.

Vedela hapniku mitmesuguste tarvitamisotstarvete kõrval on huvitav tema kasutamine ühes kivisõega lõhkeainena.

Kivistüsi imeb endasse vedelat hapnikku suurel hulgal ning, olles temast küllastunud, põleb sarnase kiirusega, et tekitab plahvatusi, nagu dünamiit. Samaks otstarbeks võivad kivisõe aset täita sarnased ained, nagu sool, saepuru, kork jne.

Mürgiste gaaside uus tarvitamisotstarve.

Ameerika keemialaboratoriumides on rida uusi katseid tehtud mürgiste gaasidega, mida sõjaajal kohutava surmamabisabinõuna tarvitati. Katseist on selgunud, et neid kardetud hävitustoojaid nüüd koguni teiseks otstarbeks kasutada võib, nimelt suurepärase abinõuna influentisa, tiisikuse ja teiste haiguste vastu. Kui näiteks toa õhku vähesehulgalise klooriga segada, takistab see seal his-

paaniahaiguse ja influentisa laialilaganemist. Tiisikuse suhtes tehti katseid merisigadega, kellele tiisikusidusid ja samal ajal ka üht mürgiseist gaasest pritsiti, ning selgus, et loomakesed haigeks ei jäänud. Juba sõjaajal pandi mõnes sõjariistadete hases tähele kloori head mõju külmetuse ja influentisa vastu. Nii ei tulnud laboratoriumides, kus kloori saavutati, ainsatki haigeksjäämist ette, kuna samal ajal tehase teistes osakondades töötajad alatasa influentisa ning mitmesuguste külmetamise tagajärjel tekkinud haiguste all kannatasid.

Madonna.

Correggio maali järele.

(Vaata pilt 1. leheküljel.)

Mitmesuguseil aegjärgudel, ka meie päevilgi, on kujutuslugu madonnast, emast ja valurikkast kannatajast, kunstnikke ikka jälle võlunud. Kuid kõige kuulsamad madonnamaalidest kuuluvad, nagu üldiselt teada, keskajaga, millest pärit laialt tuntud Raphaeli, Leonardo da Vinci j. t. omad.

Ühe kenama madonnamaalina võib vaadelda siin toodud Correggio oma

Pildi looja, Antonio Allegri Correggiost, lühidalt Correggioksi nimetatud, elas a. 1494.—1534. Ta isiklikust elust, mille ümber palju legendaarset põimunud, pole peaaegu midagi teada. Sama vähe on teada ka tema kunstilisest arenemiskäigust. Tema varemäl tööl on mõnede vanemate meistrite, eriti Ferrara kooli mõju, kuid enamasti käib ta ise oma rada, tal on algupärane stiil ja tehnika. Peeneima tundelikkusega oskab ta meelelisi ja kõrgendatud elurõõmu kuni täieliku õuduseni tõusnud momente tabada — kirjutab Correggiost kunstiajaloolane A. Springer —, leides sellele mustvalges vastavat maalilist väljendust. Kõige paremini õnnestuvad talle kujud, mis tugevast elamistundest läbisatud. Ta maalib hõiskavaid inglil- ning pühadekoore, kelle seesmine rõõmuärevus sageli kirglikes liigutis väljendust leiab, ka maalib ta mitmesuguseid mütoloozilisi kujutlusi j. m.

Kõige väärtuslikumaiks tema töist peetakse ta madonnamaale ja kujutusi Kristuse elust.

N A L I.

Berliini rüüstamiste põhjused.

Ühisav raamatupidamine. Äriomanik (kohaotsijale): „Teie meeldite mulle, oleksin nõus teile raamatupidaja koha andma. Kas oskate hästi kahekordset raamatupidamist.“

Kohaotsija: „Oo ja, koguni kolmekordset. Senisel kohal oli mul kogu aeg tegemist nimelt kolmekordse raamatupidamisega: üks raamat oli äriomaniku enda jaoks, selles pidid ta tõesti suured sissetulekud täpselt õieti märgitud olema; teine oli äriosaniku jaoks, selle järele pidi näha olema, et sissetulek koguni vähepoolne, kolmas oli maksuinspektori jaoks sisse seatud, selles pidi näidatud olema, et kasu üldse ei olegi.“

„Ja, oma jalanõudega võin üsna rahul olla. Neid saapaid näiteks kannan juba kaks aastat. ilma et nende parandamise peale raha raisata oleksin tarvitsenud.“

— Ja, ja, seda kurtis mulle eile ka su kingsepp.

Politseiülelem (politseinikule): „Miks teie, lontrus, siis kurjategijale järele ei jooksnud, kui ta põgenema pani?“

— Jooksin ka ja tahtsin teda tabada, kuid ta oli nii kaval, et puges maija, kuhu mul võimata oli järele minna.

„Miks siis?“

— Selle uktsel seisis: „Sisseminek keelatud“.

„Suuremas hulgas keeltest seisab sõna „maa“ ees naissoo artikkel.“

— Ahaa! Vist seepärast, et kuidagi moodi teada ei saada, kui vana ta on.

„Ai, ai, poiss, häbi peaks sul olema nii valetada. Kui mina sinu vanune olin, ei tulnud veel ühtki valesõna üle mu huulte.“

— Aga millal sina siis valetama hakkasid, isa?

„Nii, eile seletasite mulle, preili, et teie õhtupoole kontori tööle tulla ei saa, sest teie pidavat oma silmaarsti juure minema, ja ometi nägin teid eile õhtupoole hüppodroomi võistlustel.“

— Jah, herra direktor, too herra, kes minu kõrval seisis, oligi silmaarst.

„Tunnista õiglaselt, kas on ükski su lapsepõlve unistusid täide läinud?“

— Jah, ometi, ometi — kui mu ema mul varemalt juukseid kammis, oli ikka mu palavam soov, et mul ainsatki juuksekarva ei oleks; see soov on nüüd ka täielikult täide läinud.

„Kuis võikski nõuda, et loetaks kõiki raamatuid, mida lugema peaks, kuna ometi aega ei jätku nendegi lugemiseks, mida lugeda ei tohiks.“

„Ma usun, mul on juba õnn olnud teie abikaasat näha.“

— No kui te seda õnneks nimetate, siis pole teie teda veel mitte näinud!

Kunstigaleriis Greeka kujude ees: „Ema, seal tulevad mõned herrad, mul on häbi, tule, läheme!“ — Rumal laps, ära ometi nii loll ole! Esiteks oled sa juba kihlatud ja teiseks on siin ju kõik aina gipsist.

Preili: „Kaks [nädalat] pidin ma ümber jooksuma, et peent väljamaa lõhna-õli leida! Ja siis imestatakse veel, kui rüüstamised tulevad!“

Paar rida armastuskirjast. „Armsam! Armastan Sind enam kui kunagi enne ja oleksin Sinu eest valmis tulest ning veest läbi minema. Homme ehk kohtaksime üksteist harjunud kohal; muidugi mõista, kui vihma sadama ei hakka.“

„Miks on tarvis, et meie oma elumaja alati puhta ning korras hoiaksime?“

— Sest et iga silmapilk mõni külaline võib tulla, herra kooliõpetaja

Kirjavastused.

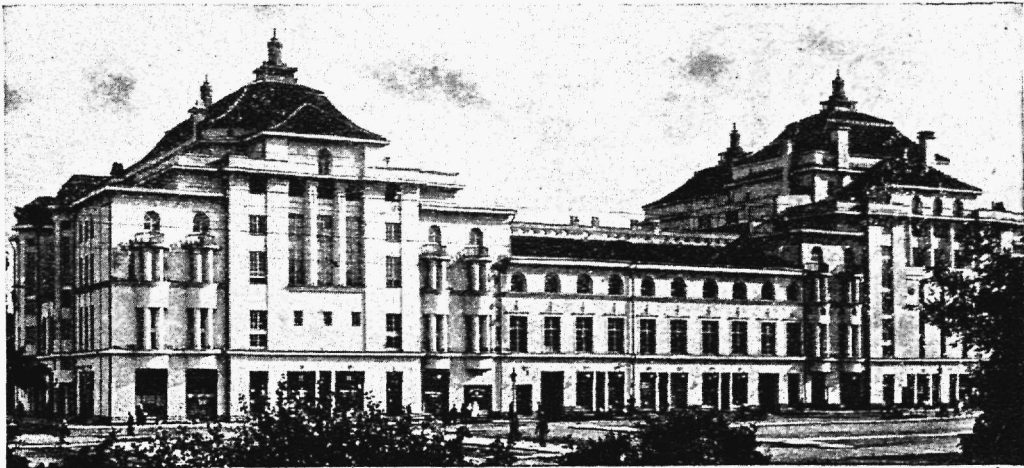
I. L. K — as. Teie naljad ei sobi meile. Ilma ei saada meie „Agu.“

E. T. Mõned tõlgetest võiksid ilmutamiseks võimalust ootama jääda.

Ohke. „Kellele kaeban“ läks sinna, kuhu kõlbulik.

Vastutav toimetaja Ed. Hubel.

Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Kõik ostavad oma kaubad Estonia
teatrimaja järgmistest kauplustest:

K. Altosaaar nr. 1

Manufaktuur- ja pudukaup tel. 6-97

A. Mihkra nr. 2

Manufaktuur- ja pudukauplus

J. Mespak nr. 4

Soome riidekauplus tel. 24-91

**Joh. Luisk & nr. 6
Ed. Buschmann**

Manufaktuur en gros ja en detail

J. Soonsein & co. nr. 8

Kivinõud tel. 24-39

Riidekauplus nr. 9

„ODAV“

tel. 21-29

Estonia all nr. 10

Suur riidekaubaladu tel. 9-27

K.-Ü. „OSA“ nr. 11

Riidekaubaladu tel. 3-30

**N. Goldmann &
J. Kahn nr. 15**

Pudukaup tel. 26-91

K. Kaubi nr. 16

Kõiksugu jalanõud

J. & P. Parikas

Tallinnas, Kuninga uul. 1. Tel. 7-50.

„E E S T I“

koguteos neljas keeles, mille kokkuseadmisest ja korraldamisest on osa võtnud mitmed õpetlased, ajakirjanikud ja avalikud tegelased. Raamat on ilusas köites, suures kaustas kriidipaberil, 331 pildiga kõigilt aladelt; 6 kunstriiki kaasannet, kaardid, vinjetid. Hind 800 mk.

„Vaba Maa“ nr. 207.

... Sarnase teose järele on ammu tuntuks kibeid tarvidust... See teos on õlitarviline tutvustamise abinõu nii sise- kui väljamaal. Raamat tohiks olla kõige lüsamaks väljaandeks, mis seni Eesti üle ja Eesti keeles ilmunud.

„Päevaleht“ nr. 257.

... Ta võiks olla õpetajale heaks käsiraamatuks, sest sellest leiab kodumaa tundmaõppimise tunni jaoks rohket materjali. Nisama on ta ka suure väärtusega igatlehe, kes ihaldab kodumaa maastikkudest, tööstusest, ettevõtetest jne. igakülgselt ülevaateid.

„Postimees“ nr. 245.

... Kuna see raamat lühidal kujul, kergesti loetavas keeles rohkesti andmeid Eesti üle toob ühes nii rikkaliku piltide-hulgaga, on ta Eesti tutvustamiseks õlitarvilik ja otsustavkohane ka nendega juures, kellel aega ei jätku põhjalikumate teoste lugemiseks.

„Kaja“ nr. 256.

... venna Parikas'ed on tänuväärne töö ära teinud, kirjastades haruldast meeldiva pildikogu „Eesti“. Seda raamatut, mille tekst ja pildi seletused neljas keeles, võib julgelt kõige nõudlikuma raamatutarvitaja kätte anda... Niisuguse laialdase ja mitmekülse ja kõigepealt haruldast hea ning maitserikka pildimaterjali kogumine ja korraldamine on suurt hoolt ja maitset nõudnud. Võrdlemisi odav hind peaks võimaldama, et see raamat igasse perekonda laualistuseks enesele teed leiaks.

„Päevaleht“ nr. 263.

... Aga mul oli mõttes täna ühest teisest raamatust rääkida, mäherdust kavatses välja anda E. Kirjand. Selts ja pole sellega toime saanud 10 aasta jooksul. Haridusministeerium pole sellega toime saanud 5 aasta jooksul. Ja nüüd on sellega, kui ka teksti poolest vähemal, aga piltide poolest suurepärasel kombel toime saanud üksainus inimesepaar, vennaksed Parikas'ed. See on see tore teos Eesti üle, nimega „Eesti“, piibli kaustas, kriidipaberil üle 330 pildiga. Kui nüüd leiduks igas vallas üks jõukas mees, kes tahaks oma nime vallakooli ajaloos suuremaks teha ja kingiks koolile selle raamatu — oh teie õnnelikud koolilapsed siis! Siis võiks kooliõpetaja, kui tahab, „gukk-kasti“ teha, kui ei taha, kodumaa tunnis lastele ka ilma gukk-kastita neid pilte näidata ja lastel oleks kohe — paremini kui väikeste ekskursioonide kaudu — suurepärase aindus sellest: „Eesti ja mis seal sees“.

„Postimees“ nr. 267.

... Parikas'te „Eestit“ peab tervitama kui sel alal väga ostarbekohast väljaannet... see suudab juba tähelepanu osaliseks saada, pealegi kui pildid hästi on valitud ja hästi trükitud. Raamat on oma kaante väljuse poolest maitserikas, sisu poolest vaheldusrikas ning maastiku, linnade karakteristiliste osade, rahva töö ja rahva riiete jne. poolest üsna palju... Oleks raamatul ainult pildid, juba siis pakuks ta head. Kuid teose tekst annab lühikest aga kõige olulisemat informatsiooni neljas keeles... H. Rk.

Fotograafia õperaamat

J. ja P. Parikas.

II täiendatud trükk. 218+XXII. lhk. peenikest trükki heal valgel paberil, 127 sisuselgitava pildiga. Hind 300 mk.

Kui tellimise juures raha posti-tshekiga ette saadetakse, siis läkitame soovitud raamatud ja pildid ilma postikuluta.

... Vähe leidub meil nii puhast, nägusat ja väheste trükivigadega ning selgete klišeedega raamatut... Ka sisu poolest vastab raamat täielikult oma väljusele. Autorite sihiks on olnud pakkuda võimalikult lühidalt täielikku ülevaadet ja üldisemaid tegelikke juhatusi asjaarmastajate nõuete kohaselt ning selles piiris, mis igal haritud inimesel fotograafiasse vaja oleks teada... Parikas'te teos pole mitte ainult praktiliseks õperaamatuks algajatele, vaid on ka tulusaks käsiraamatuks juba arenenud valguspiltnikule... Raamatu ettevalmistamisel teiseks trükkiks on kokkuseadjad hoollega silmas pidanud kõiki parandusi ja uuendusi, mis valguspildistuses viimase aastakümne jooksul tehtud.

„Päevaleht“ 1923.

Eesti tegelaste portreed:

F. R. Kreutzwald, J. V. Jannsen, Lydia Koidula, C. R. Jakobson, Konst. Päts, Jaan Tõnisson, kindral Laidoner.

Vasetrükk-seinapildid, suurus ühes kartoniga 45x55 sm. Hind terve kogu eest — ise ära viies ehk raha posti-tshekiga ette saates — 1000 mk., järelemaksuga 100 mk. kallim.

„Need ilusad seinapildid on iseäranis sündsad meie seltside, koolide ja muude asutuste kaunistamiseks. Eluruumide etheks ei ole midagi sündsamat, kui Eesti elu juhtide pildid.“

„Kaja“ 19. V. 1923.

Kodumaa pildivihud

(broomhõbe paberil):

1. Tallinn (uus), 2. ja 3. Varemud ja lossid Eestis I ja II. 4. Eesti linnad, 5. Eesti küla, 6. Eesti rand, 7. Eesti maastik, 8. Vana Tallinn, 9. A. Weizenbergi kujud, 10. Tallinna (ülevaated), 11. Pühajärv, 12. Kodumaa jõed ja järved. Igas vihus 10 kaarti, A. Weizenbergi vihus 15 kaarti. Hind kõige 12 vihu eest 1000 mk., üksikult — ä 85 mk., Weizenbergi kujude vihik 125 mk.

Kogud on hoolsalt valitud ning esitavad Eestit huvitava ja mitmekülgselt; nad on väga tarvilikud kodumaa tundmaõppimisel, nisama ka maateaduse ja loodusloo õpetamisel.

Eesti vaatekaardid

(värvilised):

Eesti rahvarõided (12), külaelu (10), siseveed ja maastikud (24), rannavaated (10), kokku 56 kaarti. Hind kogu eest 230 mk.

Tallinn — 24 vaadet pealinna tähtsamatest ehitustest, tänavaelust, sadamast jne. Hind kokku 120 mk.

Eesti tali — kaunid vaated maitserikkas vasetrükis heade ülesvõtete järele meie põhjamaa kodust. Hind 90 mk.

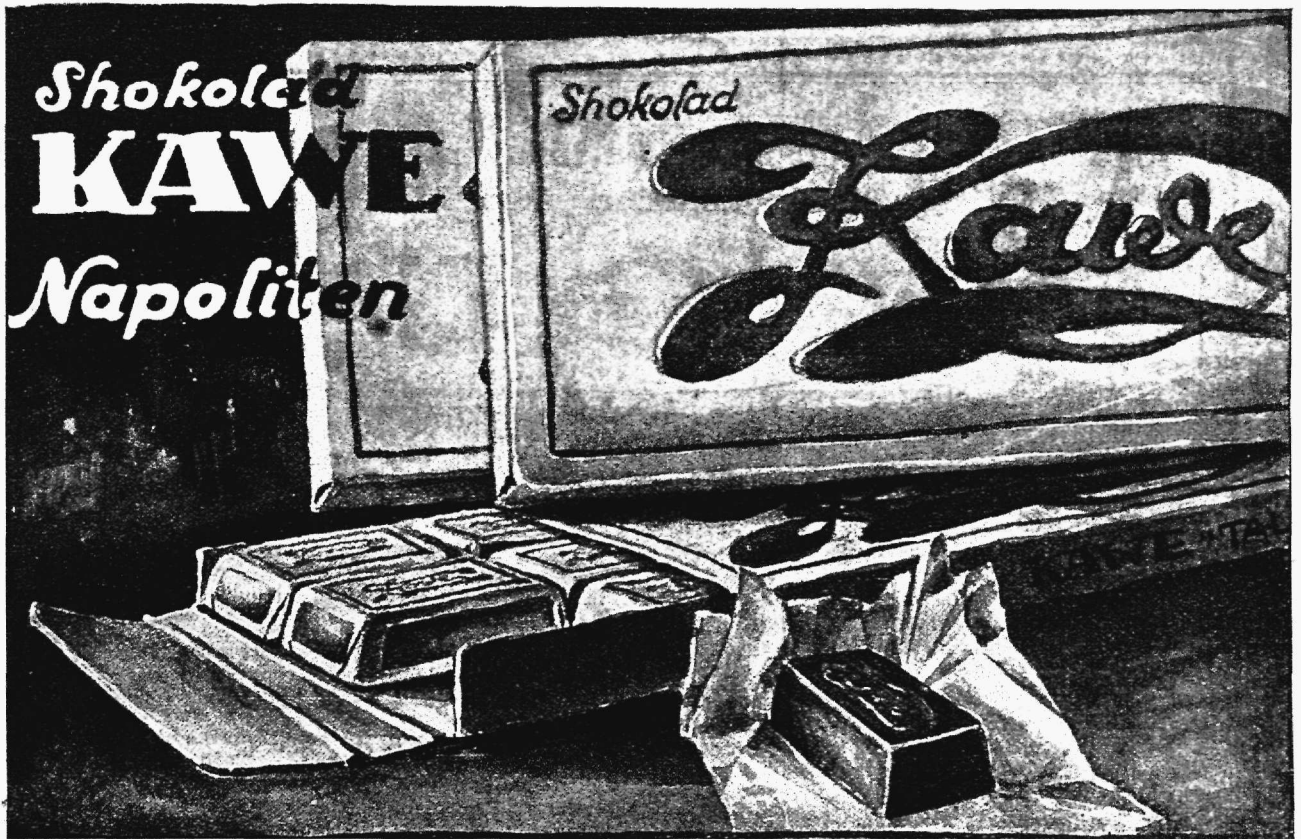
Eesti meri — 13 elevuspilti purjekate, lainete, pilvede ja kupaistega, vasetrüki väljaandes. Hind 90 mk.

... Kaardid tunnistavad, et meie kodumaal palju ilu on, kui aga osatakse vaadata. Seda õpetavad käesolevad kaardid ja sellepärast on soovitada, et piltpostkaartide saatmisel nii kodu- kui väljamaale need esimeses reas tähelepanu leiaks.

„Päevaleht“ 1922.

... kõigis neis leiame peale esteetilise momendi ka palju õpetlikku, mida väga hästi võiks kasutada kodumaa maateaduse ja loodusloo õpetamisel. Sama väärtus on ka kultuuriloolistel ja etnograafilistel piltel.

„Loodus“ 1922.

Kirjutusmasinaid

„Kappel“, uuem mudel.

SUUR LADU

Õmblusmasinaid „Mundlos - Original - Victoria“ ja „Veritas“ kodu ja tööstuse jaoks.

Kudumismasinaid Claes & Flentje, Mühlhausen, moodsate jakkide, kleitide, kamasside kudumiseks jne. Parem teenistusallikas naisterahvastele.

Jalgrattaid „Wanderer“ kõige uuemad mudelid.

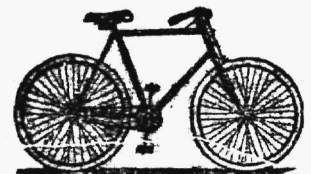
Paljundamisaparaate

„Opalograph“, kõige uuem uuemast.

Pilutamismasinaid ja kurbli-tikandusmasinaid (tellimiste peale).

Kõik tarbeasjad

ilalnimetatud masinatele, nagu nõelad, poolid, laevukesed, õli, tikkimisrõngad, rihmad, õlikannud jne. jne.

LIER & ROSSBAUM

Tallinn, Rataskaevu tän. nr. 5.

Ainukene korralikult iga nädal ilmuv rahvalik-teaduslik ja ilukirjandusline pildiajakiri

A G U

Tellimine 1924. a. peale avatud

Ühe aastaga on ajakiri „AGU“ nii lahkelt vastuvõttu leidnud ja nii rohkesti lugejaid võitnud, et väljaandja osa-ühisus ja toimeetus endid kohustatud tunnevad olevat eeloleval aastal veel suurema hoolega ajakirja huvitavuse ja sisu väärtuse tõstmise eest hoolitsema.

„AGU“ on esimesel aastal oma kaastöölisteks võitnud suurema hulga tähtsamatest Eesti kirjanikkudest ja nooremaid ning vanemaid teadlasi. See on vaimliseks kindlustuseks ajakirja „Ao“ väärtuse, mitmekesisuse ja huvitavuse tõstmisel. See võimaldab meile ülesande eduka täitmise: kirjandust, teadust ja kunsti rahvalikul kujul rahva sekka laiali kanda.

„AGU“ toob 1924. a. iga numbriga värvitrukupildi Eesti või väljamaa tähtsamate kunstnikkude maalist. Kuna kunstnikkude pildid muidu kümned või sajad tuhanded maksavad, nende reproduktsioonid aga eraldi ostes sajad margad, saavad „Ao“ lugejad neid ilma hinnata ja võivad nendega oma kodu kaunistada.

Peale selle toob „AO“ iga number hulga pilte kõigist tähtsamatest sündmustest. Iseäranis tahame eeloleval aastal sündmustest ja tegelastest Eestis pilte tuua.

Igas numbris paar naljapilti.
Igas numbris toob „AGU“ ühe või kaks lühemat huvitavat juttu, algupärast või tõlget.

Igas numbris mitu rahvalik-teaduslist arusaadavalt ja huvitavalt kirjutatud lugemist, mille juures seletavad pildid.

Igas numbris „Mõndasugust“, mille alla koondatud huvitavad uudised kõigilt teaduse-aladelt ja igasugu huvitavad lühemad palad, mida keegi lugemata ei jäta.

Valitud nali ja naljapildid Euroopa parematest naljalehtedest.

Igas n-ris male-osakond.

Uuest aastast algab „AOS“ haruldaselt põnev romaan

„VIIMNE PÄEV“.

Suured katastroofid (sõjad, maavärisemised, revolutsioonid j. m.) on juba ligi kümme aastat rahvaid põnevuses hoidnud ja ennustused ilma lõpu kohta lähevad ikka sagedamaks. Kuidas maailm hukka läheb ja mis sugune meeolu inimkonda ja üksikuid inimesi viimse päeva eel valdab, seda kirjeldatakse nimetatud romaanis haruldase tõsiduse, elavuse ja põnevusega.

„A O“ tellimise hind:

ühes kuus	120 mk.
kahes „	240 „
kolmes „	360 „
kuues „	720 „
Üksik number	30 „

Tellimisi võtab vastu „Päevalehe“ kontor, Tallinn, Pikk t. 2. Peale selle võib „AGU“ tellida raamatukaupluste ja kõigi vabariigi postkontorite kaudu.

Kirjade aadr.: Tallinn „Agu“.

Väljaandja:

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus („Päevaleht“)

MEHAANILINE PUUTÖÖSTUSE VABRIK

„ÜLO”

Tallinnas

Vabriku ja tehnika kont. Kauba tän. 1, kõnetr. 26-39.
Kauplus ja abikontor S. Roosikrantsi t. 1, „ 22-79.

PUUTÖÖSTUSE OSAKOND: Võtab puutöö tellimisi vastu ja valmistab kõrges headuses igasuguste joonestuste järele moodsate masinate abil: aknaid, uksi, trepikäsi-puid, pesurulle.

SISSESEADEID koolidele, kauplustele, haigemajadele, kontoritele, võõrastemajadele.

MÖÖBLIOSAKOND: elutoa mööblid soovitud stiilis, pildiraame, pildiraami liistused, jääkappe, joonestuselaudu jne. jne.

Asjaajamine ja töö korralik. Väljalastud töö eest täielik vastutus. Ettevõtte on oma kuivatus ja kuiva materjaali tagavara.

!! Tähtis jooksvahaigetele !!

„Urodonal-Chatelain”

valmistatud kuulsates CHATELAIN'i laboratooriumides Pariisis, on kõige kangem **kusihappe sulataja** ja sellepärast tarvitatakse suure eduga **jooksva, umbjooksja (podagra), tuiksoonte lubjanemise, luuvalu ja kuseliiva vastu**

Müügil arsti retseptide järele igas apteegis Eestis.

Ainuesitaja:

Ed. Thomson & Ko.

Tallinnas, Lai tän. 33. Kõnetraat 26-87.

Üllatus lastele

ja

täiskasvanutele

Uuesti lastud kaubaturule tuntud „**Suhkruvõi**“ I-se Eestimaa Mesitööstuse „**Karu**“ saadus, maitsev ja toitev, sisaldab enam kui 70% suhkrut, sahariini ja teiste kahjulikkude ollusteta (riigi kesklaboratooriumi analüüs nr. 121/73 all).

„**Suhkruvõi**“ on 3–4 korda võist odavam. Kohvi ja tee juures täidab või ja suhkru aset. Lapsed on üllatuses võileiva üle „**Suhkruvõi**“ga“. Soovitav kohvikutele, kondiitriaridele ja perenaistele mitmesuguste küpsiste ja piparkookide tarvis: täidab mee, siirupi, suhkru aset ja on tarvitamisel väga ökonoomiline.

Nõudke ja lõenduge ise

Teie tervise huvides hoiduge igasuguse odava järeltehtud kauba ostmises

Valvake vabrikumärki „**Karu**“ kinnitatud kaubandus- ja tööstusministreeriumi poolt

I-ne Eestimaa Mesitööstus „**Karu**“

Lai tän. 39, krt. 2 — Kõnetraat 25-91

Eeltulevaiks jõulupühadeks soovitame suures valikus mõõdukate hindadega

lakk- ja ballikingi

pärl kingashalle, botikuid, sooje toa-tuhvlid jne. Müürivahe tän. nr. 9 ja Vana Kalamaja t. 26.

Köösel ja Kötsi

Kõige täielikum juurelõikuse õpeasutus

Kaasani tän. nr. 4, krt. 3,

sissekäik hoovist, teisel korral. Juhatajal 20-aast. praktika. Õpetatakse kõige uuemate Prantsuse, Inglise, Ameerika, Saksa moeakadeemiade õpeviisi järele. Kursuse lõpetajad saavad notaariuse poolt kinnitatud tunnistused ja võivad täielikult omaette töötada ning edasi õpetada.

∴: Jumaalimist õpetan maksuta. ∴:

August Kristal'i
keelpillide
töökoda

Tallinnas,
Väike Pärnu m. № 12.
üle 30-ne L. auhinna.

Kaaludetööstus
A. KASK & Ko.

Väike Roosikrantsi tän. nr. 4. Tallinn.

Soovitab oma töökojast otsekohe võistlemata headuses ja odavate hindadega **lauakaalusid** 10- ja 15- kilogrammilisi, **kaaluvihete** naeltes ja kilogrammides, üksikult ja satsis; vanade kaalude tembeldus ja kordaseadmine.

Shveitsi pretsisioon uurivabrikute ladud:
Zürich, Paris, London jne.

Tallinna osakond
„KULDALA,“
Kuninga uul. nr. 4.

Shveitsist on jälle kohale jõudnud suur saadetus uure — ilmakeuulsatest vabrikutest, nagu: „Longines“, „Seeland“, „Borell“, „Fils & Co.“, „Invikta“ jne.

!!! Hinnad võistlemata !!!

„Kuldala“, Kuninga uul. 4. Kõnetr. 13-66.

Karvanaha-, kübara- ja mütsi-kauplus.

Asut. 1898 a. --- Omanik eestlane.

Nr. 6 Väike Karja uul. Nr. 6
Tallinnas.

P. Michelson.

A. Adamka

Tallinn, Vana-Posti tän. 2

Jalanõude kauplus.

Alati saadaval suures valikus kõige uuema moe järele jalanõusid — nii oma töökojas valmistatud kui ka väljamaa omi. Tellimised täidetakse korralikult, hinnad õiglasel.

Kõige austusega **A. ADAMKA.**

Ed. Tõnisson

Tallinnas

Kauplus ja pealadu Kuninga tän. 9
Telef. 366 ja 2351

Vilditööstus

Ladus ja valmistame tellimise peale
meester., naister. ja laste

viltsaapaid

(nahkadega ja ilma)

toakingi, tehnilist vilti, rangi-
vilti, sadulavilti jne., jne.

Müüa väljamaa lambavillu

Kaupmeestele korralik protsent

Foto K. Akel & Ko.

Endine A. Reisberg.

Rataskaevu tän. 2. Telef. 17-64.

Valmistab maitserikkalt ja meeldivalt:

Portreesid — postkaartest kuni kõige
moodsamate tööstusviisideni.

Suurendusi — elusuuruseni.

Grupid — kuni 120 inimeseni.

Ateljee on kõige suurem Eestis, kõige
täielikumalt tehniliselt varustatud, mis
võimaldab lastest momentseid võtteid.

Ruumid avarad ja eraldi riietustuba tar-
vitada.

Pildistus väljaspool ateljeed sündmustest,
ehitustest, vabrikutest ja tööstustest,
spordist ning surnutest.

Kunstvalguseks oma lambid kuni 6000
küünlani.

!! Hinnad väga mõõdukad !!

A.-S.

Räpina Paberivabrik

Peakontor ja Juhatus: Tartus,
Põiktänav nr. 6, kõnetraat 29.

Osakonnad: Tallinnas, Maakri tän. nr. 4,
kõnetr. 6-54, Pärnus, Nikolai
tän. nr. 6, kõnetr. 46. Valgas,
Pihkva tän. nr. 6, kõnetr. 125.

Soovitab oma ladust:

kõiksugu sorti paberit, paberist kotte
(trükiga ja ilma), kantselei-, kontori-
ning kooli-tarbeasju, katusepappi.

Võetakse ka tellimisi vastu
mitmesuguste paberisortide
ja formaatide peale.

Hinnaalandus kaupmeestele ja jällemüüjatele.

Värviehtsast villasest lipuriidest
valmistatud

Eesti lippe

(7×11) igas suuruses müüb
ladust ja võtab tellimisi vastu
kõigsuguste seltside, laeva ja
rahvusvaheliste signaal-
lippude peale, niisama ka
siidist laualipukeste peale.

EN GROS

EN DETAIL

Firma „EESTILIPP“

Tallinn, V. Karja t. 3, tel. 23-82. Postk. 343.

Pildiraami tööustus ja kauplus

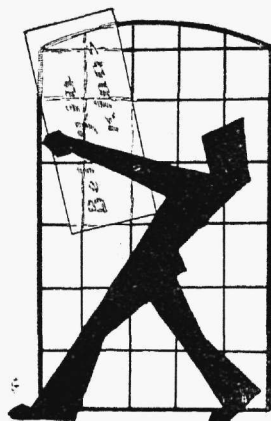
— J. KOCH & Ko —

Kõnetraat 22-79 - Tallinnas, S. Roosikrantsi tän. nr. 1 - Kõnetraat 22-79
(Vabadusplatsi ääres)

Valmistatakse ja müüakse kõiksuguseid pildiraame oma ja väljamaa liistudest. Sealsamas alati saadaval Belgia vabrikute aknaklaasi, kodumaa paremate vabrikute liimi, katusepappi j. n. e.

Võetakse vastu majade klaasimisi, soovi peale saadetakse kohale üksikute ruutude sisseklaasimiseks.

Kõik tellimised täidetakse kiirelt ja korralikult.

Kõnetraat 22-79 - Tallinnas, S. Roosikrantsi tän. nr. 1 - Kõnetraat 22-79
(Vabadusplatsi ääres)

Tähtis jooksvahaigetele „Urodonal-Chatelain“

valmistatud kuulsates CHATELAIN'i laboratooriumides Pariisis, on kõige kangem **kusihappe sulataja** ja sellepärast tarvitatakse suure eduuga **jooksva, umbjooksva (podaagra), tuiksoonte lubjanemise, luuvalu ja kuseliiva vastu.**

Müügil arsti retseptide järel **igas apteegis Eestis.**

Ainuesitaja: **Ed. Thomson & Ko**

Tallinnas, Lai tän. 33. Kõnetraat 26-87

EESTI KLAVERIVABRIKU „ASTRON“ A. S.

PIANIINOD

meie paremate muusikakunstnike poolt kõrgeväär-
tuslisiks tunnustatud. — Käesoleva aasta jooksul näi-
tustel 4 esimest ja kõrgemat auhinda — kuldauraha.

Esitus: O.ü. Esto-Muusika, Lai tän. 34

Kõnetraat 10-24

Vabrik: Tartus, Aia tän. 67, kõnetr. 4-68

Tervishoidliseks ja arstliseks
otstarbeks

Korsettide tööstus
A. VALDT

Tallinn, Maakri tän. 24, krt 3.

Näitusel esimesed
auhinnad

Kena kehakuju annavad ainult
minu töökojas valmistatud
korsetid

A. Brandmann'i

kõige vanem shokolaadi-,
kompveki- ja biskviidi-
tööstus.

Tallinn, V. Tartu mnt. 4

Kõnetraat 15-94

EESTI PANK

Osakonnad kõigis maakonnalinnades

Arvete seis 31. oktoobril 1923. a.

Aktiva		Passiva
Kassa		Põhikapitaal
a) pangatähed	546.541,200,—	Tagavarakapitaal
b) riigikassatähed, vahetusraha jne.	573.736.522,64	Pangatähed
Väärtpaberid	45.860.289,—	Riigikassa
Hoiusummad väljamaal	57.703.597,—	Hoiusummad
Välisvaluuta	48.170.030,73	Korrespondendid välisvaluuta „Loro“
Laenuid välisvaluutas	284.469.975,11	Väljamaa korrespondendid „Nostro“
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“	141.097.551,50	Korrespondendid „Loro“
Väljamaa korrespondendid „Nostro“	265.086.040,60	Garantiid
Korrespondendid „Loro“	15.337.172,—	Akkreditiivid
Korrespondendid „Nostro“	4.874.748,57	Osakonnad
Laenuid mitmesugustel arvetel	4.971.720.795,61	Mitmesugused arved
Osakonnad	876.157.866,47	
Mitmesugused arved	95.089.542,48	
	<u>7.925.845.331,71</u>	
		<u>7.925.845.331,71</u>
Väärtused depoons	920.111.149,97	
Inkasso dokumendid	272.380.681,46	

Juhatus.

Pank toimetab kõiki pangapratsioone: võtab raha hoiule, diskonteerib vekslid ja annab laene, ostab väärtmetalle, ostab ja müüb välisvaluutat, võtab oma peale raha edasisaatmise ja dokumentide inkasso, annab välja maksetähti iga soovitava summa peale ja vahetab neid oma osakonnades sularaha vastu jne.

Korrespondendid — kõik suuremad väljamaa pangad.

Operatsioonid Venemaaga — Gosbanga kaudu.

EESTIMAA KEEMIA TEHAS A.-S.

TALLINNAS

Peakontor ja ladu: Katusepapi tän. 37, kõnetr. 18-26
Telegr.: „Lasnakemia“. Linnakont. S. Karja t. 4, kõnetr. 4-03

VALMISTAB VOISTLEMATA HEADUSES PAREMAIST TOORESAINETEST:

Sinisekirju pesuseepi (end. SHUKOVI taolist)
Tuumseepe „GLORIA“ ja „SIMPLON“

LÕHNASEEPE VOISTLEMATA HEADUSES:

„LASNA“, „GLORIA“, „TRIUMPH“, „NORA“
„LANOLIN“, „MINU PAIKENE“ jne. jne. jne.
Glütseriini tehnilist
Pesusoodat

Rauavitriooli (kübaramustia)
Kõiksuugu ookervärve

·PARFÜMERIE ANDORA I VÄÄRTUSES:

Eau de Cologne, Lillefiljad

LOHNASEEBID: „Savon Irène“, „Savon Femina“, „La
Duchesse“, „Ixora“, „Lily of the Valley“ jne.

Ainult

kaitsemärkiga.

Põhja-Eesti Ühispank

Tallinnas

V. Karja tän. nr. 3

Telefon 6-02

**Võtab raha hoiule, mak-
sab hoiusummade pealt
5 - 9%, annab laenusid ja
toimetab kõiki panga-
operatsioone**

KOMMERTS PANK

TALLINN, SUUR KARJA TÄN. 15

TELEGR.-AADRESS «KOMMERTSPANK»

TELEFONID :

986 - 989

Pank võtab raha hoiule, annab
välja laenusid ja toimetab kõik-
sugu pangäoperatsioone kodu- ja
väljamaal

PANGA JUHATUS

KOMMERTS PANK

TALLINN (REVAL), SUUR KARJA T. 15

TELEGR.-AADRESS: «KOMMERTSPANK»

TELEPHONE :

986 - 989

Deposits accepted, loans granted,
all banking transactions executed
in the country and abroad

**Põhja
Puu-Umbertöötamise
Ühisus**

Tallinn, Kopli tän. 10, kntr. 17-08

**Mehaaniline akende, uste,
mööbli ja sisemiste ilus-
tuste valmistamine**

Spetsiaal karbi- ja kasti-jaoskond,
juveliir-karbid. Apteegi salvikar-
bid j. n. e. ladus alati tagavaras

Hinnad mõõdukad

Tellimiste täitmine kiire ja
korralik

Elukutselistele ja asjaarmastajatele

päevapiltnikkudele

päevapildi - plated, gaas- ja
broomhõbeda paberid ning
postkaardid, selalal tarvilikud
rohud, grupi- ja kabinett-kar-
tongid, bätten- ning toonpa-
berid.

Võtan vastu asjaarmasta-
jate ülesvõtteid ilmutamiseks
ja kopeerimiseks.

Pimetuba soovijatele tarvi-
tada. Kõik kaubad enne
müüki järel proovitud. Hin-
nad kõigist odavamad!

Päevapildi-tarbeainete kauplus

„FOTO-TURG“

Tallinn, Rataskaevu tän. nr. 2. Telefon 17-64.

**A.-S. „Gloria“
shokolaadi- ja kompvektivabrik**

Tina tän. 9, Tallinnas

Töötab ajakohase sisseseadega ja valmistab parematest aine-
test ainult kõrgeväärtuslisi ja puhta maitsega kaupsid.

Proovides tunnete kaupade õiget väärtust

Saadaval igalpool

Haigetele soovitame häid rohtusid :

I. **Sisehaiguste vastu:**

Kui süüa ei taha, suu viha, oksele ajab, kõrvetised käivad, rinde all valutab, siis on väga hea tarvitada

Medikoni kõhu ehk venituspulbrit

ainult siis eht, kui purgil on vabriku nimi „Medikon“ ja kaitsemärk: „laev punase ankruga“ peal.

II. **Rinnahaiguste vastu:**

Kui rinnad haiged ja tiisikust karta on, kui röga välja ajab ehk kuiv kõha ei kao, siis tarvitage aegsasti kuulsat

Medikoni Sirolini

Sirolin on kliinikutes proovitud ja arstide poolt tarvitusele võetud. Nõudke eht **Medikoni** Sirolini, kus nimi „Medikon“ ja „laev punase ankruga“ peal on.

III. **Närvahaiguste vastu:**

Kui olete verevaene, kahvatu, nõrga terviseга, kannatate peavalu, närvahaige, puudub söögiisu ja uni, võtke

Medikoni Ferratoli

iseäranis peale haigust, väsimust, elutüdimust. Kasvavatele lastele ja koolilastele ka väga hea anda.

Hoiatus: **Medikoni Ferratol** on plombeeritud karpides ja eht, kui nimi „Medikon“ ja laev punase ankruga“ peal on.

IV. **Jooksva,** reumatismi, külmetuse, kondi-, liikme-, ristluu- ja seljavalu vastu on kõige parem rohi

Medikoni Ankur Pain Expeller

Nõudke seda, kus „Medikon“ ja punane ankur peal on.

V. **Ehmatuse,** rahutuste, unepuuduse, krampide, ara vere vastu soovitame närvide rahustamiseks

Medikoni kihisevat Bromi

Vaatke, et purgil „Medikon“ ja laev punase ankruga“ peal on.

Medikoni rohud on kõik I auhinnaga kroonitud ja saada apteekides ja rohukauplustes.

EESTIMAA TÖÖSTUSE JA KAUBANDUSE PANK

Peapank Tallinnas, S. Karja tän. 7

Osakonnad: Haapsalus, Pärnus, Narvas,
Peiseris, Rakveres, Tartus,
Valgas ja Viljandis.

Aksia-kapitaal **Emk. 200.000.000.—**

Tagavara „ „ **100.000.000.—**

Telegrammi aadress: «INDUSTRIEBANK»

Pank toimetab kõiksuugu pangaooperatsioone
sise- ja väljamaal

Tallinna Krediit Pank^{A/s}

Asutatud 1907. a.

Tallinnas, S. Karja tän. 23, oma majas

Osakonnad Haapsalus ja Nõmmel

Telegr. aadress: KREDITBANK

Pank toimetab kõiksugu pangaoperatsioone sise- ja väljamaal

Hoiusummade eest maksetakse 5-9%.

Korrespondendid kõigis maakonna-linnades ja tähtsamates alevites kui ka väljamaal tähtsamates keskkochtades

Pangal on kindel teraskammer väljauuritavate laegastega

Kõnetr.: Üldine 4-36, Juhatus 12-49, kauba-jaosk. 19-64